

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA STEV. 6 TELEFON 3122 do 3126 KOPISI SE NE VECAJO IZHAJA VSAK DAN KAZEN POKREDELJKA

INŠERATNI ODELEK LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA ST. 9 TELEFON 3132, 3133 POST. CEKOVNI RAČUN V LJUBLJANI ST. 1179 OGLASI PO CENI LITUR MESAČNA NAROCNINA 40 DIN

SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILA OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

O NAČRTU USTAVE FEDERATIVNE LJUDSKE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

Nadaljujemo tolmačenje načrta ustave, ki ga objavlja podpredsednik Ustavodajne skupščine Moša Pijade v beograjski Politiki.
Nad dve tretjini besedila načrta ustave, ki ga hočemo objasniti v teh člankih, obsega njegov drugi del, ki govori o ureditvi države. Ono, kar bi se imelo načelno povedati v tem pogledu, je bilo povedano že v prvem načelnem delu načrta ustave, vendar pa, čeprav gre tu za konkretno organizacijo države, za odnose med posameznimi organi oblasti in uprave, kakor tudi za pristojnost in odnose zvezne države kot celote in posameznih njenih sestavnih delov, se iz vseh določb kažejo načela, na katera postavljamo načrt ustave našo državno organizacijo.
Ogledimo si ta del najprej kot celoto v njegovem sklopu, t. j. v razporedju materije.
Najprej se (v poglavju 6: Federacija in ljudske republike) določa odnos med skupnostjo odnosno zveznimi organi oblasti in upravo ljudskih republik, ki tvorijo našo federacijo. Zatem sledita dve poglavji (7 in 8), katerih eno razpravlja o najvišjih zveznih organih državne oblasti, a drugo o organih zvezne državne uprave. V nadaljnjih dveh poglavjih se obravnava isto gradivo za ljudske republike, a potem prihaja poglavje, ki govori o organizaciji oblasti v avtonomnih pokrajinah in avtonomnih oblasteh, dokler končno posebno poglavje ne preide na organe državne oblasti v upravno teritorialnih enotah. Zatem prihaja poglavje o sodiščih in javnem tožilstvu, poglavje o medsebojnih odnosih višjih in nižjih organov oblasti in uprave ter končno poglavje o vojski. Razpored gradiva je tako enostaven, logičen in pregleden da postaja osnovna organizacija države jasna vsakemu pazljivemu bralec.

interesev imperjalističnih sil. Oni bi postali igrači v rokah mednarodne reakcije.
NAJVEČ SAMOSTOJNOSTI IN NAJVEČ ENOTNOSTI
Ako od blizu pogledamo, kako postavljamo naš načrt ustave odnos celote do posameznih delov, to je federacije do ljudskih republik, ki jo tvorijo, bomo videli, da je v našem načrtu ustave najsrečnejša rešitev, ki dovršeno ustreza življenjskim koristim naših narodov. Ta rešitev nudi našim narodom na eni strani popolno in neokrnjeno jamstvo za njihov enakopravnost in za njihov svoboden in neoviran nacionalni obstoj in razvoj, na drugi strani pa prav na tej osnovi enakopravnosti omogoča popolno in pravo njihovo enotnost, ki je pogoj za njihov skupen napredek in za napredek vsake izmed njih posebej. Vsa državna organizacija od spodaj navzgor, od najmanjšega vaškega ljudskega odbora, do zvezne ljudske skupščine, njenega predsedništva in zvezne vlade, prav tako kakor način, po katerem so postavljeni odnosi med posameznimi federalnimi enotami in vsake izmed njih glede na skupnost, dvodimni sistem zvezne ljudske skupščine, ki obstoji iz zveznega sveta in sveta narodov, ukinitve gotovih ministrstev pri zvezni vladi in njihov prenos na same vlade ljudskih republik, široka samostojnost ljudskih republik v graditvi svoje zakonodaje, vse to kaže veliko skrb, da se enakopravnost naših narodov, njihov svobodni nacionalni razvoj in njihov skupni napredek in v celoti zagotovi in učvrsti. V takem sestavu državne organizacije je izključena vsaka možnost hegemonije enega naroda nad drugim, odpade vsaka možnost, da bi kak narod številčno ali gospodarsko močnejši, vsiljeval svojo voljo drugim. Samo s tem je vsa državna organizacija že po svojem bistvu in po svojem duhu skrajno sovražna proti vsakemu šovinizmu, ki bi hotel zasnovati svojo nacionalno premoč. Jasno je po vsej zgodovini Jugoslavije od prve do druge svetovne vojne in skozi štiri leta osvobodilne borbe, da predstavlja taka dejanska zavarovana enakopravnost Srbov, Hrvatov, Slovencev, Makedoncev, Črnogorcev in slovanskih muslimanov edino možno osnovo za njihovo skupno življenje v okviru ene države. Ono, kar se zdi veškrbim šovinistom, ki so nujno hegemonisti in centralisti, kot cepljenje »državnega in narodnega edinstva« kakor so oni nekdanj lažno imenovali svojo hegemonijo, se kaže edino možno sredstvo zblizevanja in enotnosti naših narodov, taka dejanska zavarovana enakopravnost in resnična nacionalna svoboda v naši državni skupnosti edino varno jamstvo proti vsakemu separatizmu, ki mu taka ureditev skupnosti odvzema vsako realno podlago.
Glede na to morejo šele tedaj, ko je podana in zavarovana taka osnova za medsebojne odnose naših narodov, prostih vsake bojznosti, da bodo oškodovani v svojih nacionalnih pravicah, dati razmaha vsem onim množičnim elementom zedinjevanja, tako naravnim med narodi ene krvi in najbližjega sorodstva, ki so na mnogih ozemljih popolnoma pomešani in ki so v poslednji vojni najgloblje izkusili, kako je njihova usoda tesno in neločljivo povezana politično, gospodarsko, družbeno in kulturno.
Zavarovati torej našim narodom na eni strani največjo možno mero nacionalne svobode in samostojnosti, ne da bi se oškodovala tako potrebna enotnost, in zavarovati jim na drugi strani čim popolnejšo njihovo enotnost in skupni državni, ne da bi se oškodovali in narušili njihova nacionalna svoboda in samostojnost, — je velika izredna naloga, ki jo je osvobodilna borba rešila z najbolj čudovitim uspehom, kar je tudi notranji smisel naše federativne ljudske republike, kateremu v popolnosti ustreza tudi oblika vsedravnne organizacije, podana v tem načrtu ustave.

DEMOKRATIČNA ENOTNOST OSNOVNIH LJUDSKIH MNŽIC JE TEMELJ ENOTNOSTI NAŠIH NARODOV
Toda ta enotnost jugoslovanskih narodov po nacionalno političnem načrtu, ki tvori osnovo naše federacije, ne bi bila ustvarjena niti vzdržljiva, če bi ne temeljila na osnovah neke druge enotnosti, na podlagi demokratične, borbene enotnosti osnovnih ljudskih množic, ki tvorijo osnovo naše republike kot ljudske države na temeljih enotne resnično demokratične ljudske oblasti.
Rešitev narodnostnega vprašanja kakršno so naši narodi našli v svoji osvobodilni borbi, tako napredna v sodobnem življenju sveta, da jo je mogoče najti samo tam, kjer je oblast v resnici prišla v roke ljudstva. Kjer je rešitev usode kakga naroda, ki stremi po svoji narodni svobodi, v rokah reakcije, more pomeniti to samo nacionalno suženstvo in nacionalno zatiranje. Zato stoji nova Jugoslavija v sodobnem povojnem svetu kot vzor demokratične ureditve, kot primer, ki v nasprotju z mnogimi drugimi nedemokratičnimi sodobnimi dejstvi kaže, da vojna, ki se je vodila proti fašističnim silam, ni bila zaman. Primer Jugoslavije je primer utehe za vse narode, ki so v vojni stremeli po zmagi demokracije in po učenju fašizma. Da je prišlo do take rešitve, je bila potrebna dosledna in nepomirljiva, brezkompromisna ljudska borba za uničenje fašizma in reakcije, toda tudi za ohranitev uspehov te borbe je prav tako potrebna dosledna in nepomirljiva borba proti vsakim ostankom in vsakim poizkusom ponovnega pojava fašizma in reakcije.
VSA REAKCIJA JE DANES SEPARATISTIČNA
Ali ima nova Jugoslavija sovražnike? Ima jih doma, ima jih izven domovine. Porazena reakcija se ne more pomiriti z novim stanjem, se ne predaja, žilavo se bori in se bo borila, dokler ne bo do kraja in do poslednjega ostanka uničena. Ona ostaja dosledno šovinistična. Srbski šovinizem, ki je izgubil vladajočo postojanko, je danes prav tako separatističen, kakor je tudi frankovstvo v Hrvatski. Brez moči, da bi se boril za hegemonijo, nujno prehaja k separatizmu. In prav tako, kakor temeljita enotnost in bratstvo naših narodov v federaciji na demokratični družbeno politični enotnosti osnovnih ljudskih množic, je tudi borba ostankov fašizma in reakcije v naši državi proti ljudski oblasti, proti demokratični enotnosti narodov nujno nerazdvojna od svoje šovinistične borbe proti bratstvu in enotnosti naših narodov. Oni bodo storili vse, da bi vrnil staro razdvoj in medsebojne boje med našimi narodi, oni stremijo po razcepitvi, razedinjenju, separatizmu. Zato ni nobeno čudo, če prihajajo prav iz srede teh reakcijskih klikov danes vprašanja, zakaj v našem načrtu ustave ni navedena pravica vsake ljudske republike, da lahko svobodno izstopi iz državne skupnosti. Toda odgovor na to se skriva v njihovem vprašanju samem. Ni zato, ker se za to pravico danes zanima samo reakcija, ker more ta pravica biti danes v federativni ljudski republiki Jugoslaviji težnja le reakcijskih šovinističnih in separatističnih klikov. Ustava nove Jugoslavije ne more in ne sme nudi ti niti najmanjše zaslonbe in vzpodbude separatističnim stremljenjem reakcije, za katerimi se skriva smrtna mržnja proti resnični ljudski demokraciji, proti ljudski oblasti, pa tudi proti republiki sploh. Glede na to ni v izpustitvi pravice do odcepitve iz načrta ustave nobene nedoslednosti niti opuščanja načel, proglašanih v sklepih II. zasedanja AVNOJ-a, na katere se sedaj v separatističnih težnjah nenadoma sklicujejo njihovi najbolj reakcijski nasprotniki. Sklep II. zasedanja AVNOJ-a o federativni ureditvi Jugoslavije, sprejet po več kot podrugoletni skupni borbi in skupnem prelivanju krvi potrjenega bratstva in enotnosti naših narodov, ni imel namena, da šele pravo do razpisa do somodročbe narodov, temveč je ugotovil, da so naši narodi popolnoma enakopravni in na podlagi pravice do samoodločbe, vstevši tudi pravico do odcepitve ali združitve z drugimi narodi, izrazili svojo svobodno voljo, da ostanejo združeni v Jugoslaviji. Jugoslavija je bila po krivdi grehov prejšnjih neljudskih režimov in politiki okupatorjev raztrgana, razkosana, naši narodi razcepljeni in razdvojeni. Oni tega razkosanja niso nikdar priznali, pravi omenjeni sklep II. zasedanja. Oni so se sami združili v borbi in so ustvarili znova svojo skupno državo. Oni so prvi ustvarili svojo resnično enotnost kot svobodni in enakopravni narodi. Ker so se prepirali, da nikomur izmed njih niso mogli izven njihove federativne demokratične skupnosti niti svoboda, niti obstoj, niti bodočnost. Nadaljnji razvoj osvobodilne borbe in ves dveletni razvoj demokratične federativne Jugoslavije z volitvami v Ustavodajno skupščino ni ničesar drugega nego najsijajnejša potrditev svobodno izražene volje vseh naših narodov, da ostanejo združeni v Jugoslaviji. Razume se, ne v kakršni kolli, temveč v popolnoma določeni Jugoslaviji, kot svobodni in enakopravni narodi v federativni ljudski republiki z ljudsko oblastjo in na naprednih družbeno gospodarskih osnovah.
Taka Jugoslavija se izraža in je našla svoj polni izraz v ureditvi države, kakršna se kaže v osnovnih načelih našega načrta ustave, kakor tudi v njegovem drugem delu, ki se bavi s podrobno določitvijo državne organizacije same.

Četrta seja ustavodajnega odbora Zvezne skupščine
Beograd, 13. dec. Popoldne je bila četrta seja ustavodajnega odbora Zvezne skupščine pod predsedstvom predsednika odbora Moše Pijade. Zapisnik današnje seje je vodil tajnik dr. Maks Snuderl. Delu današnje seje je prisostvoval tudi predsednik predsedništva Ustavodajne skupščine dr. Ivan Ribar.
Ko je bil prečitan zapisnik prejšnje seje, se je nadaljevala načelna debata, v kateri je dobil prvi besedo narodni poslanec Ivan Grandja. Kot predstavnik Hrvatske republikanske kmečke stranke je poslanec izjavil, da se načela, izražena v načrtu ustave, popolnoma skladajo z načeli stranke, kateri pripada in da bo zato načelno glasoval za predlog.
Nato je nar. poslanec dr. Vasa Čubričević v krajšem govoru poudaril pogoje, ki so neobhodni za načrt ustave, ki izraža istočasno željo širokih ljudskih slojev in duhovna stremljenja nove dobe. Predloženi načrt ustave vsebuje vse te pogoje, ker je njegove ideje proglašalo med borbo narodno osvobodilno gibanje, ki je bilo ustvarjeno od ljudstva in v ljudstvu med narodno osvobodilno vojno. Izjavil je, da bo glasoval za načrt ustave. Za njim je govoril tajnik odbora dr. Maks Snuderl, ki je v svojem govoru poudaril pomen ločitve cerkve od države in ustanove civ. zakona.

Po krajšem odmoru je dobil besedo notranji minister zvezne vlade in nar. poslanec Vlada Ževčević. Kot predstavnik demokratov v Fronti je primerjal protiljudsko vidovdansko ustavo, ki je bila izdana brez volje ljudstva, z načrtom ustave, ki se je rodil v dogovoru z ljudstvom, ki lahko osebo in po svojih in svobodnih in tajnih volitvah izvoljenih predstavnikov vpliva na njeno izoblikovanje. V svojem nadaljnjem govoru je poudaril vlogo zadružništva, ki vzpostavlja v gospodarskem ustroju vez med državnim in privatnim sektorjem.
Nar. poslanec Dimitar Vlahov je izjavil v svojem krajšem govoru, ki ga je imel v imenu makedonskega ljudstva, da je z velikim zadovoljstvom sprejelo načrt ustave Federativne ljudske republike Jugoslavije, ker vsebuje načela, za katera se je makedonsko ljudstvo borilo pol stoletja.
Minister za informacije in narodni poslanec, predstavnik samostojne demokratske stranke Sava Kosanović, je omenil razmere v stari Jugoslaviji, obsodil šovinizem in na koncu poudaril, da se z novo ustavo utrjuje Jugoslavija.
Nato je bilo načelno glasovanje za načrt ustave. Vsi prisotni narodni poslanci so načelno glasovali za predloženo načrt.

Naše ljudstvo razpravlja o načrtu ustave
Iz vseh krajev prihajajo poročila, s kakšnim zanimanjem so sprejeli ljudje ustavo, kako živahno razpravljajo o njej, se seznanjajo z njeno vsebino, z njenim duhom, se zanimajo za posamezne določbe, stavlja jo predloge in pošiljajo Ustavodajni ljudski skupščini resolucije. Naše delovne množice vedo in čutijo, da je naša nova ustava stvar vseh nas. Naš kmet ve, da bo naša nova ustava uzakonila to, kar si je zapisala v program ljudska fronta na svojem kongresu avgusta v Beogradu: za boljše življenje kmeta! Naš delavec ve, da bo ustava potrdila to, kar si je priporil s svojim bojem proti brezmejnemu izkoriščanju v stari Jugoslaviji in s svojo udeležbo v osvobodilni vojni. Vsak delovni človek se zaveda, da ustava potrjuje to, o čemer so smele množice v stari Jugoslaviji le sanjati, in da nam daje ustava pogoje za nadaljnje delo, za nadaljnji boj proti vsem protiljudskim in sebičnim oblastem, če bi poskušali svoje nagone po denarju in oblasti uveljavljati na račun delovnega ljudstva, na škodo naše ljudske države. Naša nova ustava bo potrdila ženam in mladih pravice, ki so si jih sami priborili in jim bo zagotovila pogoje za razvoj in napredek tudi vnaprej.
Iz okraja Šmarje smo dobili poročila, da je bilo doslej tam že več sestankov zaradi razprave o načrtu ustave. Povsod so ljudje živahno razpravljali, v dveh vaseh pa so se posebno zanimali za člen, ki govori o ločitvi cerkve od države. Ljudje se popolnoma razumeli, da bo šele s tem postala cerkev zares svobodna in neodvisna, otroci pa bodo lahko dobivali po želji staršev verski pouk v župniščih. Predvsem so odobrvali ljudje gospodarska načela v načrtu ustave. Tudi v konjiškem okraju je bilo podobno. V Trbovljah so delavci z veseljem sprejeli načrt ustave in ga studirajo. V celjski okolici je vsak dan večje število sestankov, večraj so bili sestanki v Zalcu, na Vrškem itd. Podobna poročila imamo iz vseh delov Slovenije. V Ljubljani razpravljajo o ustavi na širših masovnih sestankih, podrobno pa studirajo načrt ustave na uličnih sestankih. Tudi nameščeni nabavljajini in prodajni nadzorniki so se razpravljali o ustavi. Najbolj so jih zanimala gospodarska vprašanja. Uslužbenec električne cestne železnice je zanimal najbolj vprašanje ljudskega sodstva, železniški uslužbenec pa so razpravljali posebno živahno o ljudski demokraciji in o federativni ureditvi države.
Posebno uspešne so razprave o načrtu ustave tam, kjer jo studirajo državljani v manjših skupinah, v krožkih. Ponekod so se razdelili v več sekcij, po mestih pa studirajo ustavo delavci in nameščenci po ulicah in ustanovah. Ponekod so se zbrale žene posebej in mladina posebej k studiju načrta ustave. Prav je, da si izbirajo organizacije Osvobodilne fronte posebno oblike za studij načrta ustave, vendar se zavedajmo, da je najboljši način za temeljiti studij ta, da se vsak sam poglubi v načrt ustave, posebno se v njeno osnovna načela, potem pa o načrtu ustave razpravlja skupaj s sovaščani, s tovariši v hiši, v ulici, v podjetju.
Pri studiju načrta ustave naj nas vodi predvsem želja, da se nekaj naučimo, da prodremo v duh ustave, da se seznanimo z njenim smislom. Ko dosežemo to, bomo laže razumeli tudi vse določbe in člene, ki rastejo iz osnovnih zamisli načrta. Potem se tudi ne bomo lovili, kakor se dogaja ponekod, za besede in formulacije, ki za ustavo niso bistvene. Sicer pa moramo ugotoviti, da načrt ustave najboljšje sprejemajo in najlaže razumejo naši preprosti ljudje, ki pristopajo k ustavi brez pravnih in formalističnih pomislekov. Zavedajo se, da demokracija in svoboda ne moreta zagotoviti nikakršne besede, če ni izraženo v njih dejansko stanje in pa volja in moč zveznih ljudskih množic.
Ljudje se zanimajo za posamezna vprašanja ustave — n. pr., zakaj je naša država federacija in ne zveza držav, konfederacija. Odgovor se glasi, da so naši narodi pač tesneje povezani med seboj kakor v kakšni zvezi držav. To našo tesnejšo zvezo nam narekuje naša skupna usoda, naš skupni boj, naš zemljepisni položaj v Evropi. Jugoslovanski narodi žele in morajo biti med seboj čvrsto povezani, da predstavljajo tako večjo moralno, politično in obrambno moč. Posebno se velja to za nas Slovence, ki živimo na skrajnem koncu države in ki še nismo dosegli vseh narodnih pravic kot celota. Kajti izven mej naše republike živi še več sto tisoč naših ljudi.
V Prekmurju in tudi drugod slišimo večjih vprašanje, zakaj predvideva načrt ustave enakopravnost in vse pravice za narodne manjšine, ki so nam prizadele veliko gorja pred vojno in med vojno. Vendar je stališče našega načrta ustave popolnoma pravilno. Ljudska država daje vsakemu državljanu vse državljanske pravice brez ozira na njegovo narodnost, raso in druge razlike, zahteva pa od slehernega, da prispeva svoj delež k skupnim naporom za izgradnjo naše države. Naša ljudska država in ljudska oblast ne odrekata narodnih pravic italijanski, madžarski in drugim manjšinam, celo pomagali jim bosta k napredku, seveda pa ne bosta dopustili, da bi živeli med njimi ostanki fašizma, kakor tudi ne drugod po državi.
Naša ustava in naša ljudska država bosta vzora dejanske in resnične demokracije, najvišje in najbolj razvite demokracije, to je vlade ljudstva, ki je le možna v naših razmerah. Takšna ustava in takšna država pa terjata tudi zavedane državljane, ki poznajo temelje in osnove ustroja države in ki iz teh temeljev še naprej izgrajujejo vse javno življenje in ga razvijajo. Prav zato tudi razpravljamo o načrtu ustave in moramo pritegniti k tej razpravi še vse državljane, ki se sestankov še niso udeležili.

Načelna razprava o ustavi v ustavodajnem odboru Doma narodov

Beograd 13. dec. Dopoldne se je v ustavodajnem odboru Doma narodov nadaljevala načelna razprava o načrtu ustave.
Prvi je govoril Bane Andrejevič o željah širokih ljudskih množic, posebno makedonskega ljudstva, in je naglasil, da je načrt ustave veren izraz vseh želja makedonskega ljudstva, kar mu jamči vse pravice, po katerih je desetletja nespenelo, se zanje zavzemalo in borilo. Nato je poudaril, da je ustava verna slika današnje gospodarske, socialne in politične strukture naše države. Njene prednosti kot ustave so v tem, da omogoča, naslanjajoč se na današnjo stvarnost, tudi neoviran razvoj v bodočnosti.
Poudaril je, da se uresničuje v Jugoslaviji nov tip demokracije. V narodno osvobodilni vojni so se borili naši narodi za neodvisnost, svobodo, socialne pravice, pravičnost in resnično demokracijo, a to pomeni, da so se borili proti stari Jugoslaviji, proti vsem tistim klikam, ki so dušile vse demokratične težnje našega ljudstva in nezaskisano izkoriščale široke ljudske množice. V borbi, ki jo so vodili naši narodi proti takšni državi, ki je služila izkoriščanju delovnih sil, se je pokazalo, da so naši narodi za državo novega tipa. Načrt ustave obsega vse politične, socialne in gospodarske težnje naših ljudskih množic tako, da jamči našim narodom poleg popolne narodnostne svobode tudi kulturni in socialni razvoj in omogoča še večje medsebojno zblizevanje in združevanje. Makedonsko ljudstvo pozdravlja zato publikansko obliko vladavine republik, ker je bila kraljevina nosilec reakcije, nasilja in nejnemštva makedonskega ljudstva.
Na koncu svojega govora je Bane Andrejevič poudaril potrebo nacionalizacije velikih gospodarskih podjetij, kakor tudi da bo samo tako mogoče zagotoviti hitro obnovo in industrializacijo naše dežele.

Naslednji govornik Kirilo Savič, član Narodne kmečke stranke, je poudaril, da morajo skoro vse dežele sveta prilagoditi svojo družbeno in gospodarsko ureditve novim razmeram in težnjam ljudskih množic. Naši narodi so med prvimi, ki gradijo svojo državno skupnost na demokratičnih načelih in s tem najboljše dokazujejo svojo življenjsko moč in silo. Narodno kmečka stranka sprejema ta predlog ustave zato, ker ustreza pojmovanjem Narodno kmečke stranke, ki je za federacijo, republiko, ljudsko oblast, demokracijo in čim trdnjšo enotnost in bratstvo naših narodov.
Nato je govoril Josip Rus o potrebi ustvarjanja novega tipa države, ker država starega tipa ni mogla zajamčiti ljudskim množicam svobode, demokratičnih pravic in enakopravnosti. V stari Jugoslaviji je bila vrhovni zakon samovolja vladajočih klik. Zato se stara država kot takšna ni mogla več obdržati. To je bilo jasno že po prvi svetovni vojni. Stari tip države ni mogel vzdržati prodornosti novih demokratičnih in gospodarskih načel. Prva svetovna vojna je rodila reakcijo na ta nova družbena stremljenja. Fašizem je dejansko obsegal in podpiral stari tip države, zato je bil fašizem najbolj odvraten absolutizem, zaničanje svobode, demokracije in enakopravnosti narodov. Zato je tudi moralo priti do nove svetovne vojne.
Joža Milivojevič, član HRSS, je izjavil, da obsega načrt ustave vsa načela, ki jih je postavil v HRSS žej Stjepan Radič. HRSS vodi v načrtu ustave uresničenje tistih delov njenega programa, za katere se je stranka borila o svoje ustanovitve. Zato bo načelno glasoval za načrt ustave.
Po njegovem govoru je bila seja zaključena a prihodnja je določena za jutri ob 16.

Kazen mora biti primerna teži zločinskih vojne

Še o pripravah Hitlerjeve vojaške kliče na vojno proti Sovjetski zvezi in Združenim ameriškim državam

Nürnberg, 13. dec. (Tass) Na večeršnjem zasedanju sodišča se je pojavil obtoženi Kaltenbrunner, ki doslej razpravi na prisostvoval zaradi izliva krvi v možgane. Predsednik sodišča Lord Lawrence je objavil, da je Kaltenbrunner danes prišel na razpravo in izjavil, da mora po predpisih sodišča obtoženec odgovoriti na vprašanja, ali se smatra za krivega ali ne. Kaltenbrunner je odgovoril, da se smatra za krivega. Nato je sedel na prvo klopoložnico med Keitela in Rosenberg.

Zastopnik ameriškega tožilstva Alderman je nadaljeval s čitanjem dokazilnih listin, ki se nanašajo na nemški napad na Sovjetsko zvezo. Navedel je spomenico generala Thomasa z dne 20. junija 1941, v kateri razlaga Thomas novo točko Hitlerjevega mnenja o vprašanju gospodarskega položaja Nemčije in prvi: »Spodaj je navedena nova točka Führerjevega mnenja, ki mi jo je pojasnil minister Todt in ki jo je kasneje potrdil feldmaršal Keitel. Med vojno se je pokazalo, da smo šli predaleč v naši težnji po avtoritaciji v tem pogledu, da smo pozikovali na sintetični ali kakršen koli drugi način izdelati vsako stvar, ki nam je primanjkovala. Tako je n. pr. nemogoče razviti izdelovanja goriva do take stopnje, da bi postali na tem področju popolnoma neodvisni. Vsa ta stremjenja po avtoritaciji zahtevajo ogromno uporabo delavske sile, tako, da sploh nismo v stanju, da jo preskrbimo. Na vsak način moramo najti drugo pot. To, česar nimamo ali česar nam primanjkuje, je treba običajno pridobiti z vojno. Zagotoviti si moramo tista ozemlja, ki so posebno važna za vojno gospodarstvo. Ze v tisti dobi, ko je bil sestavljen štiriletni načrt, sem odločno izjavil, da je popolna avtoritacija za nas nemogoča, ker bi zato potrebovali preveč delovne sile.«

Alderman je k temu izjavil: »Na ta način so cilji nemškega napada na Sovjetsko zvezo popolnoma jasni. S tem zaključujem dokaze o premišljenem nemškem napadu na Sovjetsko zvezo. Drugi zastopniki tožilstva bodo dokazali, kako so se nemški fašisti bojevali v tej deželi. Nikdar v zgodovini vseh vekov še ni bilo takega primera, da bi neizgovan napad spremljale tako barbarske metode bojevanja. Muke, ki jih je pretrpelo sovjetsko ljudstvo, so brezmejne. Kaznovanje teh zločincev mora biti primerno teži njihove zločinske vojne.«

Alderman je nato prešel na razčlenitev nemškega napada na Združene ameriške države. Izjavil je, da izvirajo napadalni nameni držav osi še iz tiste dobe, ko so sklenile med seboj tako zveni protikominternski pakt z dne 26. novembra 1936. Tožilec je predložil to listino kot dokaz sodnim protokolom. Skiciral se je tudi na zapisnik o pristopu Italije k nemško-japonskemu protikominternskemu paktu, ki je bil podpisan 6. novembra 1937. Dne 27. septembra 1940. je bil podpisan med Nemčijo, Italijo in Japonsko trojni pakt, na temelju katerega je Japonska priznala Nemčiji in Italiji vodilno vlogo pri vzpostavitvi tako zvanega novega reda v Evropi, dočim sta Nemčija in Italija priznali vodilno vlogo pri vzpostavitvi novega reda v vzhodni Aziji Japonski. Tožilec je zlasti podčrtal dejstvo, da je igral pri sklepanju vseh teh dogovorov veliko vlogo obtoženi Ribbentrop. Vsa ta dejstva imajo popolnoma napadalni značaj. Tožilec je navedel listino, ki predstavlja vsebino razgovorov med voditeljem gestapa in SS oddelkov Himmlerjem in med japonskim poslanikom. Ta razgovor je bil v Berlinu 31. januarja 1939. na listini je podpisan Himmler s svinčnikom. V tej listini je navedeno: »Danes sem obiskal generala Osimo. Razgovor se je tikal naslednjih vprašanj: 1. Führerjev govor mu je zelo ugajal, ker je bil vsestransko utemeljen. 2. Razpravljali smo o možnosti sklenitve trojnega pakta med Nemčijo, Italijo in Japonsko, ki bi se bolj okrepljen zveze med temi deželi. Osima mi je tudi izjavil, da je vzporedno z nemško obveščevalno službo tudi sam podvzel korake, ki imajo za cilj delitev Rusije in odcepitve Kavkaza in Ukrajine. Organizacija, ki jo je on ustvaril, pa bi mogla koristiti le v vojni.«

Tožilec je nato omenil pogajanje obtoženega Ribbentropa z generalom Osimo, ki so bila 23. februarja 1941. Predložil je listino, ki podaja vsebino tega razgovora in ki jo je podpisal Ribbentrop. Vsebinsko razgovora dokazuje, da voditelji Hitlerjevske vojaške kliče se je bavila tudi z dejavnimi pripravami za vojno proti Združenim državam Amerike. Navodilo o sodelovanju z Japonci v vojni proti ZDA vsebuje tudi stvarne načrte za vojaško sodelovanje med Japonci in Nemčijo. V Berlinu je prisel 21. marca 1941. japonski zunanji minister Matsuoka. Razgovarjal se je z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom, ki ga je prepričeval, da mora Japonska stopiti v vojno proti Angliji. 5. aprila 1941. je bil še en razgovor med Ribbentropom in Matsuoko, v katerem je Ribbentrop ponovno prepričeval japonskega zunanjega ministra, da mora Japonska čimprej poseči v vojno. Dne 24. maja 1941. je nemški vojni ataše v Tokiu poročal, da so začeli Japonci s pripravami za zavojevanje Singapura in Manille. Tožilec je med drugimi navedel

govora dokazuje, da voditelji Hitlerjevske Nemčije niso štedili s trudom, da bi Japonsko pripravili do napada na Daljnem vzhodu. Hitlerjevska vojaška kliče se je bavila tudi z dejavnimi pripravami za vojno proti Združenim državam Amerike. Navodilo o sodelovanju z Japonci v vojni proti ZDA vsebuje tudi stvarne načrte za vojaško sodelovanje med Japonci in Nemčijo. V Berlinu je prisel 21. marca 1941. japonski zunanji minister Matsuoka. Razgovarjal se je z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom, ki ga je prepričeval, da mora Japonska stopiti v vojno proti Angliji. 5. aprila 1941. je bil še en razgovor med Ribbentropom in Matsuoko, v katerem je Ribbentrop ponovno prepričeval japonskega zunanjega ministra, da mora Japonska čimprej poseči v vojno. Dne 24. maja 1941. je nemški vojni ataše v Tokiu poročal, da so začeli Japonci s pripravami za zavojevanje Singapura in Manille. Tožilec je med drugimi navedel

tudi naslednji odstavek iz govora, ki ga je imel Göring 8. julija 1938. pred nemškimi predstavniki letalske industrije: »Doselej še nimam letala, ki bi moglo prenesti pet ton težko bombo, poleteti v New York in se vrniti. Zelo srečen bi bil, če bi imel tak bombnik, tako da bi lahko enkrat za vselej zamašil usta domišljavim ljudem na oni strani Oceana.«

Tožilec je priložil to listino sodnim protokolom. Listina dokazuje, da je imel Göring namen napasti Združene države Amerike. Podpihovanje Nemčije je imelo važno vlogo pri napadu Japonske na Združene države Amerike. Dne 7. decembra 1941. je japonsko ladjevo na zločinski način brez vsakršnega opozorila napadlo ameriško ladjevo v Pearl Harbourju. Dne 11. novembra 1941. je Ribbentrop poslal američkemu zastopniku noto, v kateri je navedel lažne razloge, da bi opravičil nemško napoved vojne Združenim državam. S tem je bilo večerno zasedanje zaključeno.

Tožilec je priložil to listino sodnim protokolom. Listina dokazuje, da je imel Göring namen napasti Združene države Amerike. Podpihovanje Nemčije je imelo važno vlogo pri napadu Japonske na Združene države Amerike. Dne 7. decembra 1941. je japonsko ladjevo na zločinski način brez vsakršnega opozorila napadlo ameriško ladjevo v Pearl Harbourju. Dne 11. novembra 1941. je Ribbentrop poslal američkemu zastopniku noto, v kateri je navedel lažne razloge, da bi opravičil nemško napoved vojne Združenim državam. S tem je bilo večerno zasedanje zaključeno.

Tožilec je priložil to listino sodnim protokolom. Listina dokazuje, da je imel Göring namen napasti Združene države Amerike. Podpihovanje Nemčije je imelo važno vlogo pri napadu Japonske na Združene države Amerike. Dne 7. decembra 1941. je japonsko ladjevo na zločinski način brez vsakršnega opozorila napadlo ameriško ladjevo v Pearl Harbourju. Dne 11. novembra 1941. je Ribbentrop poslal američkemu zastopniku noto, v kateri je navedel lažne razloge, da bi opravičil nemško napoved vojne Združenim državam. S tem je bilo večerno zasedanje zaključeno.

Tožilec je priložil to listino sodnim protokolom. Listina dokazuje, da je imel Göring namen napasti Združene države Amerike. Podpihovanje Nemčije je imelo važno vlogo pri napadu Japonske na Združene države Amerike. Dne 7. decembra 1941. je japonsko ladjevo na zločinski način brez vsakršnega opozorila napadlo ameriško ladjevo v Pearl Harbourju. Dne 11. novembra 1941. je Ribbentrop poslal američkemu zastopniku noto, v kateri je navedel lažne razloge, da bi opravičil nemško napoved vojne Združenim državam. S tem je bilo večerno zasedanje zaključeno.

Tožilec je priložil to listino sodnim protokolom. Listina dokazuje, da je imel Göring namen napasti Združene države Amerike. Podpihovanje Nemčije je imelo važno vlogo pri napadu Japonske na Združene države Amerike. Dne 7. decembra 1941. je japonsko ladjevo na zločinski način brez vsakršnega opozorila napadlo ameriško ladjevo v Pearl Harbourju. Dne 11. novembra 1941. je Ribbentrop poslal američkemu zastopniku noto, v kateri je navedel lažne razloge, da bi opravičil nemško napoved vojne Združenim državam. S tem je bilo večerno zasedanje zaključeno.

Brezobzirno izkoriščanje vojnih in civilnih ujetnikov v Nemčiji

Nürnberg, 13. dec. Namestnik amer. tožilca Thomas Dodds je čital danes dokaze o prisilnem delu. V desetih obsežnih dokumentih so razloženi nacistični načrti za odvajanje kmetov iz vzhodne Evrope v Nemčijo in o izkoriščanju do skrajnosti brez ozira na njihovo življenje in zdravje.

Obtoženi Sauckel je odobral uporabljanje prisilnih ukrepov pri rekrutiranju in odvajanju milijonov ljudi iz tujih dežel. Speer je odgovoren za določanje števila tujih delavcev, ki so bili potrebni nemškemu vojnemu stroju. Göring je kot pooblaščenec za izvedbo štiriletnega načrta prav tako odgovoren za vse zločine nad vojsko sužnjem.

Dodds je dejal: »Nacistični načrt za sužnje je bil izvajan z množičnimi deportacijami, z uporabo sile in bremenja, ki presega vse zakone človečnosti in krši vsa vojna pravila.«

Razen Sauckela in Speera nosita glavno odgovornost za uredničenje in izvajanje tega načrta še Rosenberg kot minister za sedena vzhodna področja, Keitel kot šef vrhovnega poveljstva in Arthur Seyss Inquart, nemški komisar za Nizozemsko.

Dodds je prečital poročilo Sauckela Rosenbergu z dne 20. aprila 1942, v katerem je rečeno: Vsi vojni ujetniki z vzhodnega, kakor tudi z zapadnega ozemlja, morajo biti vključeni v nemško industrijo za oboroževanje in drugo industrijo. Z vsemi temi ljudmi, naj bodo vojni ali civilni ujetniki, je treba postopati tako, da se jih najbolj koristno uporabi pri najmanjših izdatkih.

Volivno gibanje v Sovjetski zvezi

Volitve v vrhovni svet Sovjetske zveze, ki bodo v februarju 1946, bodo resnično ljudske, splošne, enake za vse, neposredne, s tajnim glasovanjem. Sovjetski volivni zakon ne pozna nobenih omejitev. Vsi sojavetski državljani, ki so dosegli starost 18 let, bodo glasovali brez ozira na raso, narodnost, spol, vero, stopnjo izobrazbe, kraj bivanja, družbeni izvor, premoženjsko stanje ali delovanje v preteklosti. Edina izjema so slabotni in osebe, ki jim je volivno pravico odvzelo sodišče. Na milijone državljanov se bo udeležilo bližajočih se volitev. Pri prvih volitvah leta 1937. je prišlo na volišče 91 milijonov volivcev. Po vsej deželi so pripravili za volitve, vsakemu sojavetskemu državljanu bo mogoče izrabiti volivno pravico. Vseposred se ustanovljajo volivne komisije — v celoti bo poslovalo 656 komisij za volitve v Zvezi svet, 631 komisij pa za volitve v Svet narodov. Vsako volivno okrožje je razdeljeno v volivne okraje.

Sedanje kandidate za okrajne volivne komisije so imenovali različne javne organizacije. Po načrtu bi moralo biti sestavljenih v Sovjetski zvezi preko 150.000 okrajnih komisij s preko milijon članov. V malo kateri drugi državi se tolikšno število državljanov aktivno udeležuje pri organiziranju volitev in nadzorstvu izvedbe v točen skladu z ustavo in volivnim zakonom. Prebivalstvo imenuje v okrajne volivne komisije osebe, ki so se izkazale delom na bojiščih, ali z junakiškim delom v zaledju — delavce, kolhoznike in sovjetske intelektualce, ki uživajo zaupanje in spoštovanje širokih množic. Za enega izmed prvih kandidatov, ki je bil imenovan v okrajno volivno komisijo v Moskvi, je bila izbrana šivilja-stahanovka Antošenkova, ki je med delavci tovarne Klara Zetkin znana ne samo kot odlična delavka, ampak tudi po svoji socialni delavnosti. Tovarna »Krasnj Kožnik« je imenovala izkušnega starega delavca Kuzneceva, ki nosi najvišje vladno odlikovanje — red Lenina. Ostali kandidati za volivne komisije v prestolnici so akademik Nikitin, znanstveni tajnik moskovskega odbora za obnovu Zdalov, zaslužna umetnika Tihomirov in Norcov, junak socialističnega dela Železničar Gamin, topilec jekla Zvezdin in drugi. Med kandidati za okrajne volivne komisije je tudi mnogo žensk.

Volivni okraji so središča za celokupno volivno organizacijo in propagandno delo. V vsakem okraju deluje večje število propagandistov, ki seznanjajo volivce z ustavo in postopkom za volitve v vrhovni svet ZSSR, ki razdeljuje volivno literaturo, organizirajo zborovanja volivcev in sestanke z njihovimi poslanici in ki jim nudijo vpogled v volivne sezname. Med propagandisti so po večini stari borci, dijaki in profesorji, sovjetski intelektualci in drugi. Vse poudarja posebno pozornost posveča mladim volivcem, ki se prvič udeležujejo volitev v vrhovni vladni organ. Zanje je volivna kampanja prava šola politične dejavnosti.

Sedanja volivna kampanja poteka v znaku novih uspehov v proizvodnji. Vse panoge narodnega gospodarstva kažejo odlične uspehe, ki jih je pripisati socialističnemu tekmovanju, ki so ga pričeli v počastitev volitev v vrhovni svet. Tekmovanja se udeležujejo gradbeni delavci, ki z veliko vmo obavljajo podjetja in hiše, ki so jih uničili Nemci. Tekmovanje med židari so pričeli Semjon Maksimenko iz Sibirije, Peter Kurbatov iz Harkova, Andrej Kuljov iz Leningrada, Ivan Rahmanov iz Kijeva in drugi; tekmovanje je zavzelo zelo širok obseg. V strojni industriji sta delavca avtomobilske tovarne v Gorikem Elejzar Kuratov in Andrej Zagornij izdala poziv za socialistično tekmovanje. Dosegla sta proizvodnjo, kakršne še ni bilo do sedaj in dala poudarila za povečanje proizvodnje v številnih oddelkih te ogromne tovarne. Njuno pobudo so sprejeli vsi delavci v strojni tovarni. Na pobudo železničarjev iz Tomska tekmujejo sedaj vsi sovjetski železničarji, da bi čim bolj povečali količino prevažanega tovora. Milijoni sovjetskih delavcev proslavljajo volitve v vrhovni svet ZSSR z odličnimi uspehi pri izgradnji življenja v času miru.

Tudi vojniki Rdeče armade se skupno z ostalimi sovjetskimi ljudstvom pripravljajo na volitve. Ogromno vajikov, ki bodo glasovali, služi v okupacijskih četah v tujih deželah, kar daje pripravam na volitve čisto poseben pomen. Castniki in možtvo, daleč od domovine, so prav zaradi tega še posebno navzani nanjo. Agitatorjem zastavljajo vprašanja o življenju v Sovjetski zvezi, o obnovi porušenih krajev in tovarn. Zanimanje za vse, kar se godi doma, je tako veliko, da so v mnogih področjih vojaki začeli dopisovati s kolhozi in tovarnami. Dostojno ustanovili v vseh armadni skupinah pokrajinske komisije, sestoeže iz najboljših borcev, ki so se odlikovali v bitkah. Sestavljanje okrajnih volivnih komisij je skoraj končano. Večina članov okrajnih komisij se je borila proti nemškim fašističnim napadalcem in japonskim Imperialistom. Na nekem zborovanju Rdeče armade je bil junak Sovjetske zveze mlajši poročnik Pukov soglasno izvoljen v okrajno komisijo. V karpatskem vojaškem področju je bil mlajši poročnik Rjadušev, veteran iz stalingrajske bitke, nosilec 6 odlikovanj, istotako soglasno izvoljen za člana komisije. Povsod so določili agitatorje, ki naj vodijo volivno kampanjo. V moskovski posadki je bilo določenih več kot 500 agitatorjev. V gorkovskem in tišfkiškem vojaškem področju deluje več kot 3000 agitatorjev. Med agitatorji v tišfkiškem področju je približno 200 poslancev krajevnih sovetov. Med mladimi volivci, vojaki in akademiki vojaških šol, ki še nikoli niso volili, se vrši posebno propagandno delo. Posebej se bavijo z možmi, ki ne znajo ruski ali pa le malo. Za častnike prirejšo posebna predavanja o Stalinističnem ustavi, Sovjetski zvezi itd. Stabi pregledujejo, če so vsi vojaki vpisani v volivne imenike. Prav tako vpisujejo civilne volivce, ki prebivajo na ozemlju vojaških garnizij. Priprave na volitve so izzavele veliko politično navdušenje med vojaki, ki bo pripomoglo k nadaljnji okrepljti borbeni moči Rdeče armade.

»Izvestija« pišejo: V zadnjih letih so sovjetski državljani veliko videli in se veliko naučili. Politično izkušnje, ki si jih je pridobilo naše ljudstvo, so okrepljene z njegovo vero v socializem. Sovjetska družba predstavlja vzor medsebojnega prijateljstva in najtesnejšega sodelovanja delavcev, kmetov in izobražencev, katerih naporji so vsi usmerjeni k istemu cilju, da se razvijajo vse sile socialistične družbe. Sovjetsko ljudstvo ve, da je moralo in da bo moralo prenesti velike težave, da bo popravilo prizadeto škodo, da bo zgradilo, kar so nemški fašisti porušili. Toda naši narodi vedo iz izkušnje, da je v socializmu ustvarjalna sila, ki bo deželi omogočila, da bo v bližnji bodočnosti dosegla nove uspehe v gospodarstvu, v kulturi in v gmočnem položaju delovnega ljudstva. Tako stranka kot vlada pripravujeta ljudstvu, da je socialistični režim tisti, ki daje tak polet k delu, da bo zadostovalo nekaj let ne samo za obnovu, temveč tudi za prekoračenje predvojne višine razvoja narodnega gospodarstva in zagotovitev zvišanja življenjskega standarda za vse prebivalstvo. Vse prednosti socialistične demokracije se kažejo v dejstvu, da se sovjetska država kot resnično ljudska država briga za ljudstvo. Pri nas ni in ne bo brezposelnosti in drugih socialnih krivic, ker je naša vlada delavska vlada. Že zdaj ugotavljamo na političnem področju in na področju proizvodnje neprestan zagon tako v mestu kot na deželi. To je sijajen dokaz, da vse ljudstvo podpira pametno politiko sovjetske vlade in boljše socijalne partije. Sovjetsko ljudstvo je tesno povezano s partijo, zbrano je okoli svojega ljubljenejšega voditelja in vzgojitelja, velikega Stalina. Široke množice nepartijskih sovjetskih borcev zdaj v sporazumu s partijskimi organizacijami pripravljajo volitve v vrhovni svet, v katerih vidimo eno najvažnejših manifestacij sovjetske demokracije. Sovjetsko ljudstvo bo izvolilo vrhovni organ državne oblasti, ki bo sposoben izpolniti naloge bližnje socialistične izgradnje.

KRATKE VESTI

Repatriacija češkoslovaškega prebivalstva na Dunaju. Dopisnik Tanjunga poroča iz Prage, da se je preselilo v Češkoslovaško v okviru repatriacije češkoslovaškega prebivalstva z Dunaja doslej 2.695 oseb. Na Dunaju so doslej potrdili narodno pripadnost 18.500 Čehov in Slovakov. Računa se, da bo skupno repatriiranih okoli 30 tisoč oseb.

V predmestju Berlina so našli nove množične grobove. V gozdu Woltersdorf v predmestju Berlina so našli 4 jarke — grobove ruskih, poljskih in francoskih ujetnikov in civilnih delavcev, ki so jih ubili marca in aprila tega leta.

Vloga sovjetskih sindikatov na svetovni sindikalni konferenci. Lombardo Toledano, predsednik zveze delavcev Latinske Amerike, je na zborovanju mehiških novinarjev poudaril pomembno vlogo zastopnikov sindikatov na svetovni sindikalni konferenci v Parizu. Toledano je dejal, da so sovjetski zastopniki dokazali svojo solidarnost in enotnost pri iskanju načinov za doseglo mednarodne enotnosti sindikatov.

»Vjačeslav Molotov« odplul na potovanje. Admiralstvo ladja balistiške trgovinske mornarice, ladja na električni pogon »Vjačeslav Molotov«, je odplula iz leningrajskega pristanišča na svoje prvo potovanje. Najprej bo plula na Frisko, nato pa v London.

Olodok o narodni časti na Češkoslovaškem

Praga, 14. dec. V Češkoslovaški je bil izdan odlok o narodni časti, ki ga bodo izvedli ljudski odbori. Odlok omogoča, da bodo vsi kolaboracionisti in vse ostale osebe, ki so odobravale in širile nacizem, prišle pred ljudsko sodišče.

Pomoč Sovjetske zveze Češkoslovaški

Praga, 13. dec. Te dni je prispela v Češkoslovaško prva pošiljka lanu in konoplje iz Sovjetske zveze. Sovjetska zveza bo poslala v okviru gospodarske pomoči Češkoslovaški skupno 8.000 ton lanu.

Lužiški Srbi za priključitev k Češkoslovaški

Praga, 13. dec. Predsednik društva prijateljev Lužiških Srbov je dal te dni novinarjem izjavo o današnjih razmerah v Lužici in o prizadevanjih Lužiških Srbov za svojo osvoboditev. Vsi Lužiški Srbi žele, da se Lužica priključi Češkoslovaški republiki, ki ji zaupajo.

Ameriška policija zaprla jugoslovanskega izdajalca

London, 13. dec. Agencija »British United Press« poroča iz Rima, da je ameriška policija aretirala Lazarja Prokiča, ki je bil eden izmed glavnih fašističnih propagandistov v Jugoslaviji in nacistični agent za južnovzhodno Evropo. Izdajal je tudi nacistični list »Signal«. Prokič se je skrival pod lažnim imenom Aldo Romano in je delal za ameriške vojaške oblasti v Rimu.

Načrt »Barbarossa« pred finskim sodiščem

Helsinki, 13. dec. (Tass) Pred sodiščem, ki je vodilo razpravo proti osebam, odgovornim za vojno na Finskem, so prečitali listino, imenovano »Načrt Barbarossa«. Listina odkrije, da so nekdanji finski voditelji že vnaprej izvršili točne priprave za finsko udeležbo pri napadu na ZSSR in da je bila ta udeležba točno opredeljena v Hitlerjevih napadalnih načrtih.

Nesmiselno uničevanje vojnega materiala

Newyork, 13. dec. (Tass) Associated Press je objavil izjavo republikanec Lethema (država Newyork), člana kongresa ZDA, ki jo je dal v domu predstavnikov v zvezi z nesmiselnim uničevanjem ogromne množice prevojske vojne opreme v mestu Numsa v Novi Kaledoniji. Vrednost uničenega materiala cenijo na več milijonov dolarjev. Med stvarmi, ki so jih sezgali ali vrgli v morje, so bili tudi colni in prevozna sredstva vseh vrst. Lethem je predlagal, naj dom predstavnikov prouči vprašanje likvidacije prevojske vojne opreme. Predsednik senatne komisije, ki nadzoruje vojno industrijo, demokratični senator Mead (država Newyork) je v svojem komentaru k podobnim vestem, ki so bile že prej objavljene v avstralskem tisku, izjavil zastopnikom tiska, da je ta komisija že zadrževala od zastopnikov vojske in marine, naj predložijo poročilo o likvidaciji prevojske vojne opreme.

Demonstrativni odstop egiptskega ministra

Kairo, 14. dec. A. F. P. poroča, da je Hafiz Ramadan paša predložil tisku razloge za svoj odstop. S tem je hotel protestirati proti povratku lorda Killarna, britanskega veleposlanika v Egipt. Ramadan paša meni, da Egipčani ne morejo zaupati lordu Killarnu pri pogajanjih za vzpostavitve novih odnosov med obema deželama, ker je veleposlanik uporabil silo proti kralju Faruku 4. februarja 1942 in na ta način pokazal, da ne spoštuje egiptске neodvisnosti.

Angleški koncern proti nacionalizaciji Schichtovih tovarn

Praga, 13. dec. Z dekretom o nacionalizaciji industrije v Češkoslovaški je pripadlo državi premoženje večkega industrijskega koncerna »Schicht« — tovarne mila in margarine v Usi. Toda angleški margarinski koncern dokazuje, da so Schichtove tovarne stvarno njegova last in izraža svojo pripravljenost, da odstoji svoje pravice državi za 11 milijonov funtov. V nasprotju s slučajem izjavlja margarinski koncern »Yunivell«, da bo blokiral dovoz sirovin za proizvodnjo margarine.

Stavke v Avstraliji

Sydney, 13. dec. Splošna stavka rudarskih železnarskih in jeklarskih delavcev v Južnem Walesu se nadaljuje. Od 11. decembra dalje je bila v Sydneyu in po vsej deželi potrošnja pлина in elektrike strogo omejena. Delo v radijskih postajah in sprejemanje radijskih oddaj je bilo dovoljeno samo za eno uro dnevno. V bolnišnicah je bilo dovoljeno, da uporabljajo elektriko samo v kolikor je to nujno potrebno. Cestno-železniška služba se prekine v soboto opoldne in začne spet posloovati v ponedeljek zjutraj. Številni vlakovi so bili omejeni. Dnevni časopisi izhajajo v polovinski občajni nakladi. Izdajanje tednikov in drugih revij je bilo prepovedano. Čeprav po sedanji ustavi avstralska vlada nima nobene pravice, ukazuje stavkojcem ali nameščencem, naj se povrnejo na delo, kajti ta pravica pripada zveznemu razsodiščnemu sodišču, vendar sindikalne zveze pokušajo najti pot za zaključek stavke s tem, da se pogajajo z gotovimi zveznimi ministri. Predstavniki vlade so se prav tako večkrat pogajali s predstavniki družbe, toda strokovne zveze so predloge predstavnikov družbe zavrnile. Skoro vsa industrija v Novem Južnem Walesu sedaj stoji.

Francija se mora odreči politiki ravnotežja sil

Pariz, 13. dec. Georges Cognot omenja v uvodniku »Humanité« pozitivno pridobitev za Francijo po sestanku velikih treh v Moskvi 1943. leta in nato v Teheranu in Potsdamu ni pije.

Ce se veliki trije sporazumejo, tedaj je zagotovljen tako mednarodni red, prijateljsko sodelovanje med narodi kakor tudi splošna varnost. Če bi se veliki trije prepirali, tedaj bi se avtomatično povrnila slovita politika sile, ki se med drugim označuje s politiko vzpostavljanja ravnotežja med nasprotnimi bloki. Po 1918. letu je to politiko ravnotežja, ki jo je vedno izvajala sila zmagovalca, izkoristila Nemčija. Kdo bi želel, da se to zopet prične?»

kajti zapadni blok ni samo posebejno nelo, ki so ga hoteli gotovi govorniki videti v preveč različnih barvah. Niče ni pozabili, kakšen veter je pihal v San Franciscu in v kateri smeri je gnal naš francoški toln. Niče ni pozabili francoskega glasovanja ali neglasovanja v vprašanju Argentine, v poljskem vprašanju in v vprašanju avtomatizma regionalnih paktov.»

Cognot zaključuje z naslednjimi besedami: »Francija strastno želi, da se njeni predstavniki odrečejo politiki, ki je zlastno spominja na stare usodne metode ravnotežja sil. Ona teži po mednarodnem sodelovanju, ki je olajšano s sestanki velike trojice.

Stavka v kovinski industriji v Ameriki

Pittsburgh, 14. dec. Sindikat kovinarskih delavcev v ZDA je sklenil, da bodo delavci kovinske industrije začeli stavkati 14. januarja 1946.

Naše gospodarstvo

Še nekaj napak pri prevozih na železnica

V večeršnjem članku »Železniški tovorni promet bo v decembru preokoli predvojni obseg« smo govorili o velikem uspehu, ki so ga naše železnice dosegle ne samo pri obnovi prog in mostov, temveč tudi pri prevozu soka. Na žalost temu, da je število lokomotiv in vagonov danes znatno nižje, kakor je bilo pred vojno, smo v novembru dosegli skoraj enak prevoz vagonov, kakor je bil pred vojno, saj je znašal skupni prevoz v novembru čez 100.000 vagonov, medtem ko je doseglo mesečno povprečje za leto 1935, vsega 121.000 vagonov. Tako velike uspeha pa smo mogli dosegli le zato, ker smo uvedli načrten prevoz blaga, to se pravi, da vsa gospodarska podjetja že vnaprej obvestijo železniško upravo, kolikšna bo njihova potreba po vagonih, tako da more železniška uprava napraviti prevojni načrt vsaj za en mesec naprej.

O tam piše tudi beograjska »Borba« v številki z dne 6. decembra. Članek pa pri tem omenja tudi nekatere napake, ki se dogajajo pri prevozu. Tako je nepravilno, da prevajamo kamence za posipanje cest in za železnice iz Slovenije v Srbijo, ko je takega kamena v Srbiji dovolj. Nepravilno je, da vozijo v Bosno koruzo iz Banata namesto iz Srema, od koder je bližje, koruzo v Srbijo pa naj bi vozili iz Banata namesto iz Srema. Članek razločuje tudi vzroke teh pojavov in pravi, da je vzrok tudi v predvojni tarifnem sistemu, po katerem se cena za prevoz blaga sorazmerno niža, če se pot prevozi daljša. »Borba« pravi, da bi bilo treba ta tarifni sistem spremeniti v toliko, da bi bilo znižanje cene samo do neke meje, na primer do 250 km, potem pa bi cena progresivno rasla. Oni, ki bo po taki tarifi prevajali blago, bo potem skušal, da blago dobi, kjer je najbližje in tako ne bo potrebno preveliko obremenjevali našega prometa, ki je v današnjih razmerah že blak hudo obremenjen.

Mi bi danes opozorili še na nekatere napake, ki se dogajajo pri nas v Sloveniji, pa morebiti tudi kjude. Nekaj takih primerov se je pripetilo zadnji v štiri. Tankajšnja zadruga nakupuje krompir in repo na račun »Navoda« in Glavne blagovne zadruge v Ljubljani. Vagone pošilja, kamor jih delegira »Navod«. Po poročilih so tam nekje dva nakladalci vagon krompirja za vojaštvo v Postojni, a isti dan je prišel vagon

krompirja za študentsko posadko iz Rakeka. Ali nismo v tem primeru obremenjevali železnico z nepotrebnim prevozom?

Enak primer je bil z repo. Na študentskem kolektorju so nakladali repo iz krajev Zagradec in Ambur, istočasno je prišla na študentsko postajo vagoniška pošiljka repe za posadko v Zagradcu. Zopet nepotreben prevoz.

Dne 6. decembra je bil v Radovni vasi naložen vagon repe za Novo mesto, en dan poprej pa vagon krompirja. Dne 11. decembra na sta vtrila iz Novega mesta vagon repe in vagon krompirja za posadko v Zagradcu. Ali ne bi bilo pravilneje, če bi dali posadki v Zagradcu krompir in repo, ki so ju naložili v Radovni vasi?

Teh primerov ne moremo utemeljiti z nobeno tarifno politiko. To lahko pojasnimo samo z malomarnostjo, s premajhnim čutom odgovornosti in z birokratizmom. Ne vemo, kdo je to stvaril zakrivil. Vemo le, da je to nepravilno. Ne gre samo za to, da sta vagona krompirja in repe stala dva dni v študentski neiztovorjena in da je bila nevarnost, da v tem času obuje lahko zmrzne, temveč gre predvsem za to, da vagoni, ki nam jih tako primanjkuje, po nepotrebnem ne tvorimo in prevažamo. Kolikšna možnost prevažanja bomo dosegli, ki je danes odvisno od čim intenzivnejše izrabe vagonov. Zato moramo gledati, da vsi nepotrebni prevozi odpadejo.

Iz navedenih dejstev je tudi zavidno, da načrten prevoz ni samo stvar železniške uprave, ali bolje, napori železniške uprave za izvajanje prevoznega načrta ne bodo zadovoljili, če pri izvedbi načrta ne bodo sodelovali vsi, organizacije in posamezniki, ki imajo opravka s prevozni. Težave, ki nam ne preveč povsod, posebno pa še pri prevozu blaga, občutimo vsi. Naša naloga je, da tudi vsi pomagamo premagovati te težave. Kot povsod, je tudi pri transportnih blaga potrebna javna kontrola. Vsa-kega, ki zagreši kakšno nepravilnost, ki je v škodo skupnosti, je treba poklicati na odgovornost. »Borba« pravi na koncu že omenjenega članka: »Prometne oblasti morajo biti budne in morajo onemogočiti take zlorabe, ki jih je treba staviti pod znak kot gospodarsko sabotazo. Rekspedicije, nepotrebno prevažanje blaga in ostalo slabo predvojno prakso je treba hitro in odločno odstraniti iz našega železniškega prometa.»

Določitev in plačevanje akontacij na dohodnino

Nov zakon o neposrednih davkih določa, da plačajo davčni zavezanci iz skupine II (kmetje) in iz skupine IV (trgovci, obrtniki, industrijci in drugi podjetniki, pripadniki svobodnih poklicev, hišni posestniki itd.) akontacije po predpisu davka za prejšnje leto dokler se ne odmeri davek za tekoče leto. Dokler se novim davčnim zavezancem ne odmeri prvi davek, določa višino akontacije finančni oddelek odnosno finančni odsek pristojnega ljudskega odbora. Razliko med plačanimi akontacijami in odmerjenim davkom je treba potem plačati v 30 dneh po prejemu predpisnega obvestila. Redno se torej akontacija plačuje po predpisu davka za prejšnje leto. Ker pa ob uvedbi novega zakona o neposrednih davkih takega predpisa za prejšnje leto ni, je treba za prehodno dobo vprašanje akontacij posebej urediti. Zato je Narodna vlada Slovenije izdala

Uredbo o začasnih določitvah in plačevanju akontacij na dohodnino

Gornjo uredbo, ki je objavljena v »Uradnem listu SNOS« z dne 12. t. m., je izdala Narodna vlada na osnovi § 9. zasnega odloka o financiranju z dne 21. I. 1945 v zvezi s 3. členom zakona o razpolaganju z državnimi dohodki z dne 2. IX. 1945, in po pooblaščenosti zveznega ministrstva za finance. Uredba določa naslednje:

Dokler se za leto 1945. in 1946. ne odmeri davek na dohodek po novem zakonu o neposrednih davkih, se plačujejo akontacije na dohodnino po sklepih davčnih zavezancev ali po postopkih davčnih komisij. Glede davčnih zavezancev, davčnih predmetov in glede določitve osnove, je smiselno uporabljati določbe novega zakona o neposrednih davkih. Od določene osnove se odmeri akontacija po lestvici iz čl. 49 novega davčnega zakona.

Od dohodkov, na katere se je dolge plačeval uslužbenki davek ter od dohodkov od obresti hranilnih vlog v denarnih zvezdih, o katerih se je doslej plačevala rentnina, se akontacija ne odmerja po tej uredbi, temveč se porajajo kot akontacije tisti zneski, ki bi se morali pla-

čevati na te dohodke po določbah prejšnjega zakona o neposrednih davkih, ki so veljale na dan 6. aprila 1941.

Če ponudna akontacija ne bi dosegla dejanske višine zavezanečeve davčne zmogljivosti ali če davčni zavezaneц sploh ne bi ponudil akontacije, določa višino akontacije davčna komisija in sicer po predlogu krajevnih ljudskih odborov ali članov komisije, katerim so znane pridobitve in premoženjske razmere davčnih zavezancev. Glede pristojnosti in sestave davčnih komisij, je upoštevati določbe čl. 42 novega zakona o neposrednih davkih (za fizične osebe so pristojne komisije pri okrajnih ljudskih odborih, za pravne osebe pa komisije pri okrajnih ljudskih odborih. Člane komisije imenuje okrajni odnosno okrajni odbor. Predsednik komisije je oni član okrajnega odnosno okrajnega odbora, ki vodi finančne postopke tega odbora, izmed ostalih štirih članov komisije pri okrajnem odboru pa mora biti najmanj dva iz kraja davčnega zavezanca, najmanj eden pa iz gospodarske panoge tega zavezanca).

Sklep o višini akontacij se pravnikom osebam dostavi pisмено, fizične osebe pa se obvesti z razgrnitvijo seznama zavezancev pri krajevnih ljudskih odborih. Proti sklepu ni pritožbe in postane sklep izvršen 15 dni po vročitvi obvestila oziroma po razgrnitvi seznama.

Davčnim zavezancem, katerih gospodarske ali življenjski obstoj bi bil z izterjavo akontacije ogrožen, se sme na prošnjo dovoliti odlog celotnega ali delnega plačila akontacije, dokler obstajajo razlogi za odložitve plačila. Za fizične osebe dovoljuje odlog plačila do zneska 10.000 din finančni odsek pri okrajnem ljudskem odboru, do zneska 50.000 din finančni odsek pri okrajnem ljudskem odboru, nad tem zneskom pa ministrstvo za finance. Za pravne osebe (družbe) dovoljuje odlog ministrstvo za finance.

Vsa plačila akontacij se bodo izravnavala z zneski odmerjenega davka po novem zakonu o neposrednih davkih. Oddelek za davke ministrstva za finance bo predpisal še natančnejša navodila za izvrševanje te uredbe.

Razvoj industrijske delavnosti na področju Tuzle

V industrijskem področju Tuzle v Bosni je uspelo obnoviti obratovanje v vseh rudarskih in industrijskih podjetjih. V osrednjem preložitvenem tuzlanskega preložitvenega bazena je sedaj zaposlenih 4.000 rudarjev in rudarskih nameštencev. Poleg tega je zaposlenih 3.000 delavcev v dveh solarnih, v tovarni alkohola, v tovarni kvasa, v tovarni solne kisline in tovarni amonijevke sode.

Po osvoboditvi Tuzle 1. 1944. so bila industrijska podjetja na tem področju skoraj popolnoma uničena. Že 1. 1943. po prvi osvoboditvi Tuzle je

odšlo v rste narodno osvobodilne vojske nad 4.000 borcev. Tisti, ki niso stopili v rste naše vojske, pa so vsestransko podpirali narodno osvobodilno gibanje. Po končni osvoboditvi so delavci s sodelovanjem vraga ljudstva takoj pričeli obnovljati rudnike in industrijo. Čeprav so morali delati pod zelo težkimi pogoji, so vendar dosegli velike uspehe. Saj so omogočili, da so v februarju letošnjega leta pričeli obratovati rudnik skupaj s tovarnami. Organizirali so tudi sindikalno gibanje. Sindikalne organizacije zavzemajo danes važno

delo pri obnovi. V premogetovnikih se proizvođača že približuje predvojni proizvodnji. V teku pa so ukrepi, da se v vzpostavijo novih delovnih norm proizvodnja še poveča. Da bi bilo proizvodnja zmožna, se združuje premogetovnik in soli, se vse stalo posvetovanja delavcev in nameštencev, na katerih razpravljajo zlasti o tem, kako je treba odstraniti pomanjkljivosti v proizvodnji in uvedbi nove racionalnejše načine proizvodnje.

Delavci Tuzle in tuzlanskega industrijskega področja so se tudi trdno povezali z okoljskimi kmeti. Da se te vezi še bolj poglobijo, so sindikalne podružnice sestavile delovne ekipe, ki gredo po vaseh, da pomagajo kmetom. V teh delovnih ekipah vidimo poleg delavcev tudi učitelje, profesorje, uradnike, zdravnike, ki si vsi prizadevajo, da pomagajo kmetu pri popravilu kmetijskega orodja in pri obnovi hiš, učitelji prireajo analifabetske tečaje, zdravniki pa hodijo po vaseh pregledovat bolnike. Visoko zavest so pokazali delavci tega področja, ki so v predvojni kampanji spontano zbrali 108.000 din prostovoljnih prispevkov za ljudsko fronto. Od svojih deputatov so rudarji odstopili vsak po 100 kg premogetov mesečno za potrebe naših sol, kar daje na mesec 30 vagonov premogetov. Tudi združeno gibanje se je naglo razvil in je zadušilo delo spekulativcev. Delavci so si ustanovili ne samo nabavljajno in potrošno združbo, temveč tudi čevljarsko, pekarsko, gradbeno, krojaško

Konferenca strokovnjakov monopolskih ustanov in predstavnikov sindikatov

Pred dnevi je bila v Beogradu konferenca voditeljev in strokovnjakov monopolskih ustanov ter predstavnikov sindikatov monopolskega delavstva z vsega področja Federativne ljudske republike Jugoslavije. Na tej konferenci so razpravljali tako o vprašanih monopolske stroke, kakor tudi o težnjah proizvajalcev tabaka in monopolskega delavstva, ki v novi državi ne smejo biti sredstvo za eksploatacijo od strani državnega monopola, kakor je to bilo v stari Jugoslaviji. Vsa vprašanja so bila rešena v popolnem soglasju.

Naši proizvodnje tabaka za leto 1946 je sestavljen tako, da bo proizvodnja v popolnosti zadovoljila potrebe našega trga, kakor tudi potrebe pridelovalcev tabaka. K zboljšanju kvalitete tabaka je treba pritegniti vse strokovnjake. V področjih, kjer se sadi tabak, se morajo ustanoviti poizkusne postaje, poleg tega pa je potreben centralni tobačni institut, ki bo nadziral in vodil poizkusne postaje. Potrebno so tudi posebni tečajji za izobrazbo strokovnih kadrov. V zvezi z izboljšanjem proizvodnje tabaka bodo posevili posebno pažljivo organizacijo združne proizvodnje tabaka, ki ima velike prednosti pred individualno proizvodnjo. Za proizvodnjo tabaka je treba rezervirati najprimernejša zemljišča. Da se taka zemljišča ohranijo za proizvodnjo tabaka, se mora proizvajalec omogočiti nabavo potrebnih količin žita v sorazmerju s proizvodnjo tabaka. Konferenca je odobrila sklep monopolske uprave, da se z odkupom letošnjega pridelka prične že v decembru, da bodo proizvajalci prišli čimprej do denarja. Konferenca je razpravljala tudi o organizaciji predelave tabaka, o možnosti obnove strojne-

ga parka v tobačnih tovarnah, o organizaciji proizvodnje in o potrebi, da se izenači obremenitev posameznih tovarn.

Državna solarna v Kreki je dosegla predvojno proizvodnjo

Delavstvu in upravi državne solarne v Kreki je uspelo v celoti obnoviti porušene naprave in dvigniti proizvodnjo na predvojno višino. Uspeh, ki so ga s tem dosegli, je eden najlepših primerov požrtvovalnega dela. Po tekmovalnem načrtu bi morala biti obnovljena dela zaključena v začetku prihodnjega leta. Delavcem pa je uspelo ta cilj doseči že en mesec prej. Pri tem delu za obnovo naprav je sodelovalo 1.200 delavcev in nameštencev, ki so v skupinah med seboj tekmovali, katera skupina bo delo izvršila prej in bolj solidno. Delavci so postavili nove kotle in so na lastno pobudo s preprostimi sredstvi obnovili tudi mnogo naprav, za katere je komisija ugotovila, da se ne morejo popraviti doma in da jih je treba naročiti iz inozemstva. Pri tem so žrtvovali 1.150 delovnih dni preko rednega delovnega časa. Pri obnovitvenih delih so potrošili 6.000 kub. m lea in 20.000 kg železa. Mizarji so v brezplačnem nadurnem delu izdelali 30 postelj za prenočitve svojih tovarišev, ki stanujejo v oddaljenih vaseh. Tudi žene delavcev so brezplačno pomagale in so pri obnovitvenih delih prinesle 25.000 komadov opake. Od 26. novembra je v solarni v obratu zopet deset velikih kotlov, kakor pred vojno. S svojim požrtvovalnim delom so delavci pokazali svojo zavednost in trdnost, pomagati z vsemi sredstvi za obnovo v vojni porušeni proizvodni napravi.

Štajerska zdravilišča so ostala nepoškodovana

Štajerska zdravilišča, ki so bila pred vojno med najbolj obiskanimi v Jugoslaviji, so ostala po tejni skrozi nedotaknjena in so takoj po osvoboditvi lahko sprejemala goste. Rogoška Slatina je imela v prvi sezoni po osvoboditvi okoli 350 gostov. Sportno kopalnice in vse zdravilne kopeli so bile že letos v obratu. Hoteli in pensioni bodo Prihodnjo pomlad lahko sprejeli 700 gostov. Kopalnice Laško je odprto zaenkrat samo za člane Federalnega zavoda za socialno zavarovanje. V zdravilišču Rimske toplice je urejena bolnišnica za borce Jugoslovanske armade. Tudi v Dobrni je na okrevanju in zdravljenju 2000 borcev. Le kopalnice Slatina Radenci je bilo med vojno precej poškodovano, vendar je uprava zdravilišča zasnovo uredila, tako da je letos imelo 100 gostov. (Tanjug)

Vinogradništvo in gojenje oljk v Dalmaciji

Vinogradništvo je ena temeljnih panog dalmatinskega gospodarstva, saj se v vinogradništvu kot glavni ali postranski poklicem bavijo 80% dalmatinskega prebivalstva. Vino je bilo od nekada glavni vir dohodkov Dalmacij. Zato posveča ljudstva oblast velike pažnje obnovi vinogradov, ki so zaradi vojne in trnih bolezni zelo zaradi. Samo zaradi bolezni se ceni letošnji izpadek pri vinstem pridelku na 1.500 vagonov. Ljudska oblast bo v kratkem zagotovila za obnovo vinogradov 400.000 t. Pomembna panoga dalmatinskega gospodarstva je tudi gojenje oljk. V Kastelji pri Splitu obstoja zavod za vinogradništvo in gojenje oljk, čigar posestvo je bilo v vojni hudo poškodovano. Zavod je sedaj obnovljen in je posvetil posebno pažnjo gojenju oljk. Razdeljeval je semena in radike, vrhu tega pa je priredil tečaj, ki ga je obiskovalo 17 učencev.

Setvena dela v Makedoniji so bila izvršena po načrtu

Po načrtu zveznega ministrstva za kmetijstvo je bilo treba zasejati letos v Makedoniji 150.000 ha s pšenico, 90.000 ha z ječmenom, 8.000 ha z makom in 2.500 ha z oljno repico. Ta površina je bila določena na osnovi jesenske setve 1939. leta, kot nova kultura pa se uvaja oljna repica, ki ima velik pomen za povečanje proizvodnje olja. Zvezna vlada je odobrila 5600 tun žita za Makedonijo kot seme, ki ga je treba pripeljati iz Vojvodine. Doslej so poslali iz Vojvodine v Makedonijo skupno 4650 tun, a v Makedoniji so odkupili za seme okoli 2000 tun. Čeprav ni bilo za setvena dela dovolj vrpežne živine in plugov, je bila pravčasno zoranava površina. Traktorji, ki jih je dobavila UNRRA, so prispeli šele ob koncu oktobra in jih ni bilo mogoče v celoti uporabiti, ker ni bilo dovolj plugov. Že v drugi polovici novembra je bilo v vseh okrajih Makedonije posejano 80-90% določene površine.

Gospodarske vesti

Mali gospodarji snujejo skupno združbo. Malo gospodarstvo kaže vedno bolj svojo vrednost in gospodarsko važnost. Pravni pomen pa ima malo gospodarstvo šele takrat, če ga izjavljamo snovito in povezano. Za povezoвање izjavljanje imajo mali gospodarji pri nas v posameznih krajih strokovna društva pod naslovom »Društvo mali gospodarji, ki so združena v zvezi. Poleg tega imajo mali gospodarji že preko 10 let obstoječo združbo, ki je znana pod imenom »Zegoza«. Ta združba je postavljena sedaj po osvoboditvi pred številne izredno važne gospodarske naloge, da se vključijo v gospodarsko ureditve naše ljudske države. Da se okrepi zadržno delovanje in prid malega gospodarstva, se sestanejo v nedeljo 16. t. m. mali gospodarji in obrtniki družtev ob pol desetih urah na Gafusovem nabrežju 33 k posvetovanju o ureditvi ustanov malih gospodarjev v enotno skupno gospodarsko združbo, ki bo kos vsem svojim nalogam. Mali gospodarji so na sestanku vabiljeni.

Oskrbovanje prebivalstva Bosne in Hercegovine z mesom. Prodaja mesnih izdelkov in maščob je bila doslej v Bosni in Hercegovini prosta. Ker pa se je vedno bolj širila spekulacija z mesom, je federalna vlada Bosne in Hercegovine odredila načrtno oskrbo prebivalstva z mesom. Odslej bo imelo izključno pravico za odkup klavne živine Državno trgovinsko podjetje, ki bo delilo meso prebivalstvu preko svojih prodajalnic, zadržg in mesarjev.

Gozdno industrijsko podjetje »Treska« zopet obratuje. To dni je pričelo znova obratovati veliko gozdno industrijsko podjetje »Treska«, ki ima sedež v Skoplju. Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo je v spoznanju s pokrajinsko upravo narodne imovine najelo kredit 2.000.000 din za obnovo podjetja. V zadnjih mesecih so popravili 8 km stare ozkotirne proge, na kateri je bilo zamenjanih 10.000 pragov in zgrajenih 8 mostov. Vrh tega so zgradili 2 km nove gozdne proge s 6 mostovi. Obnovili so tudi vozni park. Sedaj so že pričeli dovažati okrogel les na žago, ki je urejena na pogon z vodno turbino in kjer sta sedaj v obratu dva polnojarmanika.

Težave s prehrano živine v začetarskem okrožju. Zaradi letošnje suše je nastalo v začetarskem okrožju veliko pomanjkanje krme. Mnogi kmetje ne bodo mogli prehraniti živine preko zime. Da se za spomladanska dela ohrani čim več živine, je okrajni narodni odbor v Zajčju organiziral pošiljanje živine čez zimo v požarevsko okrožje. V celoti bodo žitja poslali 3.300 glav živine.

Razvoj vrtnarstva v Makedoniji. Po svojih potrebnih in topografskih razmerah ima Makedonija najboljšee pogoje za razvoj vrtnarstva, predvsem za gojitev zgodnje in tudi pozne zelenjave, kakor tudi za proizvodnjo semen. Kljub tem odličnim naravnim pogojem so v Makedoniji gojili zelenjavo samo za domačo potrebo proizvajalcev. Površina, uporabljena za pridelovanje zelenjave (neupoštevajoč krompir in melone) obsega komaj en odstotek rodovitne zemlje. Pa tudi potrebnija zelenjava je bila doslej razmeroma majhna in je znašala na odraslo osebo komaj 35 kg na leto, medtem ko znaša ta potrošnja v švicci okrog 85-kg na leto.

Kakšne uspehe lahko dosežemo

Tehnična baza Jurkloster in Planina je potočila, da ji primanjkuje delavcev, ki bi kar najhitreje izvršili nekaj zasilih del pri obnovi porušeni naselij in vasi na Planini in v tamokšnji okolici. Tej težbi so pristupnili člani celjske okrajne sindikalne organizacije delavcev in nameštencev ter se prostovoljno ponudili v pomoč. In res, 2. decembra zgodaj jutraj je živelo na Lavi, ko so se zbirali prostovoljni delavci okrog tovornih avtomobilov za skupen odhod na delo v opustošeni planinski svet. Okrog 80 tovarišev in tovarišic, nekateri tudi od tvrdeke Vehovar, se je podalo na pot. Zvedavo so gledali domačini, češ kaj neki bodo napravili ti »medeljski izletniki«. Pa kmalu so spoznali, da ne gre za nikake vizitnike, ampak za resno delavno silo. Tem se je pridružila še mlada delavna četa 70 mož - vojakov.

Prva skupina se je podala v gozd podirati stavbeni les, druga in tretja skupina sta postavljali iz pripravljene gradiva dve zasili hišici, »porogec imenovani. Četrta skupina se je lotila pospravljanja ruševin podrtih in požganih posojij, peta pa zlaganja strešne opake. Šesta skupina je slikala uspehe večmesnega prizadevanja tehnične baze, sedma je šla kuriti in lupiti krompir, da bo pravčasno pripravljeno koso za pridne delavce.

Oglastila se je še vesela pesem in zdelo se je, da je vsa okolica postala »pejska«. Pri takem razpoloženju je šlo delo kaj hitro od rok. Vodja tehnične baze in pridni delavci so s hvaležnimi očmi zri na storjeno delo. Šaj je bilo odvisno tudi lahko pokazati trud pridnih rok. Nad 60 voz ruševin je bilo odstranjenih in zvoženih na odlagališče. 3 hiše so bile očiščene, 25 kubičnih metrov lesa je bilo posekanega, postavljeni sta bila dva prizovna domova, več tisoč kovov opake je bilo zložene in spravljene pod streho. Vračani so zadovoljno kimali in dejali, da še ni bilo toliko živahnosti, odkar so jih zapustile bojevite partizanske edince.

Raziskavanja na arktičnih morjih

Hydrografična ladja »Ledenik« se je vrnila v Arhangelsk po dolgem križarjenju po arktičnih morjih. To pomlad so spustili ladjo v morje iz arhangelske ladjedelnice in je v začetku plavobne dobe odplula na dolgo potovanje, čigar namen je bilo hidrografično raziskovanje v Laptevskem morju. Ladja je srečno priplula do Dicksona, toda led ji je zaprl nadaljnjo pot proti vzhodu. Ostala je na Karskem morju in priplula na cilj šele 10. novembra. Ekspedicija, ki jo je vodil Lejtkin, je odkrila prejem otok na Laptevskem morju in določila njegov točni zemljepisni položaj. Poleg načrta, ki ga je imela ekspedicija, je »Ledenik« izvršil različne pošiljke devetim svetnikom na Karskem in Laptevskem morju. Nato je posadka pomagala Mihalenkovi preživljavni ekspediciji na novo oporišče.

Tovariši iz ruskega ujetništva!

Prav lepo prošim sporočila, kdo kaj ve o usodji mojega sina Leopolda Potrpin, roj. 6. 10. 1924, prisilno mobiliziranega v nemško vojsko. Njegov zadnji naslov je bil F. P. N. 16710 B. Bi je nekje na Poljskem in od junija 1944. ni več sledu o njem. Na isti način je pogrešan tudi drugi sin Ivan Potrpin, roj. 22. 11. 1925. Bil je prisilno mobiliziran v nemško vojsko. Zadržanjat se je oglasil nekje s Krima 4. 4. 1944., pod naslovom F. P. N. 05315-C. Po izvedovanju sem bila obveščena, da je bil sin Ivan poslan iz ruskega ujetništva N. O. V. v Srbijo - Čačak. Zato vtujdno prošim, dragi tovariši, kdor kaj ve tudi najmanjše podrobnosti o mojih dveh sinovih naj nemudoma in resnično sporoči na naslov:

Martin in Marija Potrpin, vas Dobovec, p. Trbovlje I. 1-30

Več pisalnih nuz

kupi državno petrolejsko podjetje »Jugopetrol«, Tyrševa 33, tel. 28-40.

Štampiljke

vseh vrst za urade, industrijo, društva, trgovino, obrt zopet izdeluje

Dolenc & drug

MARIBOR, MELJSKA CESTA 1

Dnevne vesti

KOLENDAR

Sobota, 15. decembra: Kristina, Cveta.

SPOMINSKI DNEVI

15.—16. 1944. Partizani osvobodili nad 300 jetnikov iz nemških zaporov v Celju.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Lekarna Trufoczy, Mestni trg 4; lekarna Bohinc, Rimska cesta št. 31.

Nedeljsko dežurno zdravniško službo vrši od sobote popoldne do ponedeljka do 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Franta Mis, Poljanska cesta 15, telef. 32-84.

Nedeljsko dežurno zdravniško službo v Celju vrši od sobote popoldne do ponedeljka do 8. zjutraj dr. Drago Mušič, Cankarjeva cesta 11.

Narodno gledališče

Drama

15. decembra sobota ob 20. uri: Zuppan: Rojstvo v nevihti. Sindikalna gledališka sobota. Red SA. 16. decembra nedelja ob 15. uri: Zuppan: Rojstvo v nevihti. Izven. Ob 20. uri: Molière-Vidmar: Sola za žene. Izven.

Opera

15. decembra sobota ob 19.30 uri: N. Rimski-Korsakov: Sneguročka, Sindikalna gledališka sobota. Red S. B. 16. decembra nedelja ob 19.30 uri: B. Smetana: Poljub. V. Blodek: V vodnjaku. Premiera. Izven.

Opozarjamo na operno premiero, ki bo v nedeljo izven abonmajta. Na sporedu sta: B. Smetana: »Poljub«, ljudska opera v dveh dejanjih (treh slikah), napisala: E. Krasnohorská, prevedla V. Hreščakova, in V. Blodek: »V vodnjaku«, komična opera v enem dejanju. Napisal: K. Sabina.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE ZA TRST IN PRIMORSKO

kdaj je otvorilo dne 2. t. m. po petindvajsetih letih svojo prvo redno sezono v Trstu v gledališču Fenice, bo priredilo vrsto predstav tudi v Gorici in Ljudskem domu in sicer: v soboto 15. dec. ob 20. uri: Jurčič-Delak »Deseti brat«; v nedeljo 16. dec. ob 15. uri: Jurčič-Delak »Deseti brat«; v nedeljo 16. dec. ob 20. uri: Cankar-Delak »Jernejeva pravica«; v torek 18. dec. ob 20. uri: Zuppan »Andante patetico«; v sredo 19. dec. ob 20. uri: Golar »Vdova Rošlinka«; v četrtek 20. dec. ob 20. uri: Benedetti »Rdeče rože«.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 15. decembra ob 19.30 uri: Leonov: »Vdovec«. Predstava za sindikate. Nedelja, 16. decembra ob 15. uri: Linhart: »Veseli dan ali Matiček se žen«. Izven. — Ob 20. uri: B. Smetana: »Prodana nevesta«. Izven. Gostovanje člana ljubljanske opere Antona Orla.

KINEMATOGRAFI

LJUBLJANA Kino UNION: Ameriški film »PUSTOLOVCI«. Filmske novice 3. Ob 16.15, 18.15 in 20.15 uri. Kino SLOGA: Ameriški film »DAD-DY«, tednik. Ob 15., 17., 19. in 21. uri. Maribor, kino »ESPLANADE«: Sovjetski film »DEKLICI SE MUDI NA SESTANEK«, tednik.

DRŽAVNI KINEMATOGRAFI

spored za soboto in nedeljo 15. in 16. t. m. BLED: Ameriški film »OČE IN OTROCI«, tednik. DRAVOGRAD: Ameriški film »MOJ BILL — MATI«, tednik. DOMZALE: Angleski film »OSVOBOJENJE AFRIKE«, tednik. GROSUPLJE: Sovjetski film »V. ČKALOV«, tednik. HRASNIK: Ameriški film »TRIJE MUSKETIRJE«, tednik. IG: Italijanski film »PREKO LJUBEZNI«, tednik. KRŠKO: Ameriški film »PEVEC PO TEPUHU«, tednik. NOVO MESTO: Sovjetski film »DVOBOJ«, tednik. ORMOZ: Angleski film »TIHOTAPCI«, tednik. Ptuj: »TITOV DOM«: Ameriški film »ZVEZDA MOJE SREČE«, tednik. RADOVLJICA: Ameriški film »RAZISKOVALCI EKVAATORJA«, tednik. ROGASKA SLATINA: Angleski film »EDVARD VII.«, tednik. RUŠE: Ameriški film »POKAZITE JIM POT«, tednik. SLATINA RADENCI: Angleski film »SIGNAL IZ ALŽIRA«, tednik. STRNŠČE PRI PTUJU: Angleski film »KONVOJ«, tednik. SKOFJA LOKA: Angleski film »OBALSKA KOMANDA«, tednik. Sošani: »KAJUH«: Česki film »TURBINA«, tednik. ST. JERNEJ: Sovjetski film »IVAN GROZNI«, tednik. TREBOVLJE: Angleski film »BORIMO SE NA MORJU«, tednik. VEČE: Francoski film »ZIGOLETA«, tednik. VRENIKA: Ameriški film »NOTRE-DAMSKI ZVONAR«, tednik.

Naročnike

naročnike, da nam po poslanih polnoletnih čimprej nakazujejo naročnino za tekoči mesec. Uprava »Slovenskega poročevalca«

Zavarujte vodovod pred mrazom!

Z nastopajočim mrazom so pričele zmrzovati tudi že hšne vodovodne napeljave. Vsaki hišni gospodar pa že iz prejšnjih zim dobro pozna pomen hišne vodovodne napeljave in ve, kateri deli so najbolj izpostavljeni mrazu ter je verjetno tudi že vse ukrenil, da se izogne zamrzovanju vodovoda in s tem zvezanimi neprijetnostmi in stroški.

Zaradi pomanjkanja kurjave pa so letos cela poslopja bolj hladna ter je zato treba tudi dosti večje paznje. V prvi vrsti je treba paziti na napeljave, ki so položene v severnih zunanjih stenah in v prostorih, kjer se ne kuril.

Nevarnosti zamrzovanja hišnih vodovodov se najbolj sigurno izognemo na ta način, da mrazom podvržene napeljave sploh zapremo in izpraznimo cevi. Kjer to ni mogoče, je treba cevi izprazniti vsaj v mrzlih dneh, posebno pa čez noč. Bolje je, da se stranke že danes delno omeje kot pa, da bi potem lahko cela hiša bila za dalj časa ostala brez vode. Ponišljiti je treba, da sedaj ni na razpolago ne gradiva in ne delovnih moči kot v rednih razmerah.

Zelo važno je tudi, da se v vseh prostorih, kjer potekajo vodovodne instalacije, okna in vrata stalno dobro zapirajo. To velja zlasti za stranskišča, kjer lahko zamrznejo stranskišnji rezervuarji in školjke, prav tako pa velja to za kletne prostore, kjer so vodomeri.

Vidne vodne cevi in vodomere je treba prekriti s cunjami, papirjem, slamo in podobnim.

Kadar kateri koli del hšne instalacije zamrzne, svetujemo hišnim lastnikom, naj takoj pokličejo koncesionarnega instalaterja, ki bo po svojih strokovnih »zkušnjah« odtajal napeljavo. Odsvetujemo pa, da bi lastniki sami tajali in kurili, ker s tem lahko povročijo še večjo škodo. To se je že večkrat dogodilo pri sedaj dragocenihi vodomerih, ki so jih na ta način popolnoma uničili.

NAJVEČJA GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE V SLOVENIJI

»VRELEC SREČE«

ALOJZ PLANINŠEK, v Ljubljani, Dvorčakova 3

javljiva vsem svojim igralcem IZID ŽREBANJA III. RAZREDA, I. KOLA, ZA DNE 11. DECEMBRA 0127 680 528 692 904 851 879 501 226 817 524 265 175 488 582 645 900 404 112 958 542 241 154 486 640 238 (2.000) 653 1817 (6.000) 208 218 430 213 153 659 004 548 809 217 089 084 240 549 467 098 (4.000) 148 461 532 988 377 316 167 276 500 030 712 578 054 481 616 706 724 356 810 176 166 610 653 454 678 093 080 755 660 2946 593 529 153 720 015 066 298 495 225 402 641 530 318 673 933 416 994 712 162 079 166 490 882 388 458 961 (2.000) 264 867 590 028 (1.000) 047 059 269 763 019 221 649 742 541 899 088 492 921 501 3702 246 827 753 876 954 444 584 044 060 532 113 135 198 049 277 836 (2.000) 204 127 397 699 881 016 145 973 088 129 421 120 832 131 707 484 068 672 688 4417 559 493 937 677 (2.000) 213 825 684 (1.000) 702 033 478 087 136 386 (2.000) 770 655 740 380 823 612 755 031 542 942 271 073 416 430 836 (4.000) 115 160 751 554 631 212 999 925 550 860 5430 574 941 820 041 (2.000) 379 191 009 865 929 932 735 157 612 778 970 426 653 604 884 512 807 750 628 827 584 471 774 568 948 279 860 337 959 409 180 (1.000) 050 842 974 767 (1.000) 258 240 6416 357 227 945 707 257 214 020 502 894 284 258 133 339 837 602 282 834 086 947 446 994 449 311 (1.000) 516 686 547 447 999 876 489 968 941 283 489 242 710 649 798 623 482 644 7340 958 977 353 363 923 390 929 470 982 878 128 181 250 999 642 614 448 488 575 994 539 921 021 930 084 758 080 501 230 826 925 588 655 484 827 926 654 616 8737 531 332 106 (1.000) 921 004 529 470 557 620 028 195 466 255 (1.000) 457 057 (2.000) 104 812 126 (1.000) 274 062 890 173 700 411 016 881 303 980 622 (1.000) 116 541 325 499 535 300 9972 (2.000) 253 484 506 230 703 (4.000) 450 846 301 991 496 546 032 077 642 288 219 530 646 570 585 987 885 305 361 802 010 026 730 321 701 929 276 314 725 711 939 10780 476 625 115 818 150 633 (6.000) 218 472 906 401 664 112 373 760 477 791 138 227 465 889 640 479 776 762 (2.000) 031 518 357 493 608 712 829 (2.000) 583 568 892 562 814 250 648 382 480 022 113 948 960 11837 454 389 944 588 119 098 (2.000) 008 890 911 162 072 505 787 924 781 511 385 005 443 099 477 341 312 484 375 925 984 815 221 235 713 324 103 567 252 611 251 (2.000) 871 (6.000) 864 12735 035 584 038 924 209 896 (2.000) 449 143 638 203 410 114 346 353 120 463 296 904 567 (4.000) 461 141 289 238 566 313 680 115 514 312 394 13297 597 890 945 050 367 502 341 622 336 274 449 358 428 928 144 (2.000) 108 647 451 162 352 440 704 971 319 259 132 541 988 743 163 467 188 228 408 158 804 953 554 711 350 611 356 390 282 (2.000) 450 383 164 673 277 876 985 14456 538 294 435 865 988 327 046 474 534 147 965 118 372 908 691

Sejmi v Zagorju ob Savi

Uprava Mestnega NOO Zagorje je v svoji odborovi seji z dne 10. dec. 1945 sklenila obnoviti vse živalske in kramarske sejme, ki so se vršili v Zagorju tudi že pred prihodom okupatorja. Ti sejmi so naslednji: 1. Dne 21. januarja vsakoletno — živalski in kramarski sejem. 2. Dne 9. februarja vsakoletno — živalski in kramarski sejem. 3. Na cvetni četrtek vsakoletno — živalski in kramarski sejem. 4. Dne 12. maja vsakoletno — živalski in kramarski sejem. 5. Dne 3. junija vsakoletno — živalski in kramarski sejem. 6. Dne 30. junija vsakoletno — živalski in kramarski sejem. 7. Dne 30. julija vsakoletno — živalski in kramarski sejem. 8. Dne 29. avgusta vsakoletno — živalski in kramarski sejem. 9. Vsaki 1. ponedeljek v mesecu oktobru vsakoletno — živalski in kramarski sejem. 10. Dne 2. novembra vsakoletno — živalski in kramarski sejem. 11. Dne 3. decembra vsakoletno — živalski in kramarski sejem. 12. Dne 31. decembra vsakoletno — živalski in kramarski sejem. V slučaju, da je na določen sejmiki dan nedelja ali praznik, se vrši sejem naslednjim dan. Prvi sejem po gornjem se bo vršil v Zagorju dne 31. dec. 1945. 1280-n

VABILO SMUČARSKIM DELAVCEM!

II. sestanek načelnikov smučarskih odsekov pri telesno vzgojnih društvih in smučarskih referentov pri okrožnih odb. borih bo v nedeljo, dne 15. t. m. ob 8.30 v sejni sobi Zdrženja trgovcev — Tr. gorski dom, pritrile. Dnevni red: 1. Določitev smučarskega koledarja. 2. Določitev tekmovalnosti za državno prvenstvo, čas in kraj. 3. Izvedba okrožnih in državnih prvenstev. 4. Možnost izvedbe tečajev za teke, alpske vrste in skoke. 5. Ureditve vprašanja smučarskih učiteljev. 7. Ugotovitev pogojev smučarskih referentov pri okrožnih odb. borih. 8. Raznoročje. Če bi bili načelniki smučarskih odsekov zadržani, naj pooblaste namestnika, toda tovariša iz odseka. Referent za smučanje

PRESKRBA

DELITEV RIBJIH KONZERV ZAMUDNIKOM

V soboto, dne 15. dec. t. l. dopoldne bodo prejele zamudniki na odrezke »meso e, f, g november« ribje konzerve, Konzerve bosta prodajala mesarja Paternoster Jože in Rode Franc, ml. na mesarski stojnici na trgu. Prodajna cena za ribjo konzervo je 21 din, za vrtno prazno dozo mesarju prejme potrošnik 2 din.

NOGAVICE

Trgovci so doželi prodajati v Ljubljani do nadaljnjega nogavice po doleskrajih maksimiranih cenah. Kdor bi na nakaznice ne prejel nogavic, naj to takoj prijavi kontrolnemu oddelku, palača Bata, I. nadst. r.

Radio Ljubljana

SOBOTA 15. DECEMBRA 1945

6.30—7: Veseli zvoki za soboto jutro. 7.15: Napoved vremena. 7.15—7.30: Avgust Stanko igra na harmoniko. 7.30—8: Jutrarnji koncert lahke glasbe. — 12—12.30: Popoldanski koncert. 12.30—12.45: Napoved časa, pregled sporeda. 12.45—13: Partizanski pesmi. 13—13.30: Koncert flavtista Slavka Korošca in kitarista Stanka Preka. pri klavirju Bojan Adamič. 13.30—13.45: Napoved časa, pregled tiska, objave in pregled sporeda. 13.45—14: Koncert pianista Bojana Adamiča na partizanske koronice. 15: Polzvedbe. — 17—17.15: Koronice. 17.15—17.30: Oddaja za predšolske otroke. 17.30—18: Skladbe za mladino. 18—18.30: Oddaja o Sovjetski zvezi. 18.30—18.45: Sovjetska Instrumen. talna glasba. 18.45—19: Slovenske in srbske pesmi na ploščah. 19—19.15: Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda. 19.15—19.30: Orkestralni koncert slovenske glasbe. 19.30—19.45: Razgovor s potrošniki vodi major Ante Novak. 19.45—20: Koncert vokalnega kvinteta Radia Ljubljana: slovenske partizanske in umet. ne pesmi. 20—20.20: Tedenski politični pregled. 20.20—20.40: Koncert volinjskega kvinteta. 20.40—21: Pester koncert. 21—21.30: 30. veselih minut. Igrajo člani radijske igralne družine. 21.30—22: C. Franec: Preljudi, koral in fuga. 22—22.15: Bratstvo. Degrada. član. Tržiške filharmonije. 22—22.55: Oddaja o ustavi — nato reproducirana glasba. 22.55—23: Najnovije vesti.

Table with lottery numbers and amounts, including columns for numbers and values.

Table with lottery numbers and amounts, including columns for numbers and values.

Žalostni sporočilo vsem sorodnikom in prijateljem znancem, da je preminul naš ljubljani oče, stari oče, tast

Ivan Marin

ključavničar pri TPD, elektrarna Pogreb dragoga pokojnika bo v soboto 15. XII. 1945 ob 3. popoldne izpred hiše žalosti iz Bauerjeve kolonije na farno pokopališče. TRBOVLJE, 13. XII. 1945. Žalujoči sin IVAN, hčerke FANI, MINKA, ZOFI in JUSTI, vnuk JOŠKO ter ostalo sorodstvo.

Netzmerne žalosti sporočamo vsem znancem žalostno vest tragično preminule naše predobre gospodinjice pomočnice, najboljše varuhinje svojih dveh malčkov, oziroma najboljše hčerke, sestre, tovarišice

Fanike Smrgut

rojene 31. III. 1924 v Svibnu pri Radečah Prepeljali smo jo iz Zagorja v njen rojstni kraj Svibno 7. XII. 1945 na njen zadnji dom. Vsi, ki ste jo poznali, ohranite njen plemeniti značaj v večnem spominu. ZAGORJE, SVIBNO, 8. decembra 1945. Žalujoče družine: SMRGUT, REPŠETOV, MILOŠ in MARINA.

Po dolgem in mučnem trpljenju je zatihel trudiče oči moj ljubi mož, naš dobri oče, in tast, tovariš

Av gust Lah

orožniški narednik v pokoju Pogreb dragoga nam pokojnika bo v nedeljo 16. decembra 1945 ob 14.30 z žal, kapela sv. Petra, na pokopališču k Sv. Križu. Brezovica, Sevnica, Zilba, Sv. Ana, dne 15. decembra 1945. Žalujoči: AMALIJA, žena; AVGUST, sin; LJUBICA, hčerka; DUŠA roj. SKENDER, snaha, in ostalo sorodstvo.

Po dolgi in mučni boleznii je za vedno dotrpel naš ljubi oče, stari oče, stric, tast, gospod

Jožef Avbelj

železničar v pokoju Pogreb dragoga pokojnika bo v nedeljo 16. t. m. ob 3. popoldne iz hiše žalosti na Jezici. Zemeljske ostanke bomo položili k večnemu počitku na pokopališču k Sv. Juriju v Stožicah. JEZICA, 14. decembra 1945. Žalujoči: žena, otroci ter ostalo sorodstvo.

Mlad, poln nad za življenje in navdušen za svobodo in lepo bodočnost naroda je daroval domovini na oltar svoje najdražje, kar je imel, star 22 let, naš nepozabni sin in brat

Rado Primic

stud. med., sekretar propagandnega oddelka Vojkove brigade Zadet od sovražne krogelje, je padel v večnost 2. julija 1944 na Kojci nad Bukovjem (Cerklno). Njegove zemeljske ostanke prepeljemo iz časnega groba na Orehku 15. t. m. v Dol. Logatec ter ga 16. decembra 1945 ob pol 4. popoldne položimo k zadnjemu počitku na farnem pokopališču v Dolenjem Logatcu. Dol. Logatec, Harkov, Chicago, Šmarje, Ljubljana, Prosek. Žalujoči starši FRANJO in MARA, brat partizan MITJA in ostalo sorodstvo.

POZOR!

Danes je oglasni oddelek odprt za stranke samo do 12. ure!

Mali oglasi

JAVNA BORZA DELA LJUBLJANA

Ima na razpolago sledeča prosta mesta: Pri obnovi naših živilov...

SLUŽBE iščejo

NATAKARICA išče službo v Ljubljani. Naslov v javni borzi dela. 19.139.1

VAJENCI

FRANČIŠKO VAJENKO sprejme takoj Rep. inžen. Ljubljana Gledališka ulica 8. 19.241.3

ZASLUŽEK

ISKRA UCITELJICA za nadaljnji študij angleščine. Ponudbe pod 'Dobra izgovorjava' na upravo 'Sl. por.' v Celju. 19.296.4

LOG PRI BREZOVICI

Po zaslugi bogardističnih razbojnikov iz Loga in Brezovice so obli 6. januarja 1944 zverinski pobiti pri Sv. Urhu: JANEZ FILIPIČ star 43 let, tesar iz Loga...

PRODAM

KARTOTECNA KOPIRKA KNJIGOVODSTVA po predpisu in ostali kartoteci material. Strokovnjaki za sestavo kontnih načrtov in upeljavo na razpolago. Kartoteka, d. z o. z. Ljubljana, Kotnikova 17/III. 19.057.5

Naročajte BOŽIČNE in NOVOLETNE razglednice

dela poznanih slovenskih slikarjev Mihelica, Klemenčiča, Gasparija, Omerse, Sedeja, Sajovca, Slapernika in Santia pri Glavnem odboru AFZ Slovenije, Ljubljana, Komenskega ul. 7

KUPIM

STALNO KUPUJEMO moške srajce, moške ženske in otroške obleke, čevlje, rube, kape, priče, čepce, klobučke, druge predmete. ALOJZIJA DRAME, Gallusova nabr. 29. Ljubljana. 18.120.6

RADIOAPARAT prodam, Celovška c. 57, Dedič. 19.403.5. 'ELEFUNKEN', čevni super, nov, 8 valovnih dožinj. krasen, prodam. Ogled med 17. in 19. uro. Naslov in cena v oglasu. 'Sl. poroč.' v Celju. 19.446.5

ZAMENJAM

USNEN SUKNJIC zamenjam za moško kolo ali pa prodam. Razliko doplačam. Naslov v oglasu. 'Sl. poroč.' v Kranju. 19.203.7

FOTOAPARAT takoj kupim. Ponudbe, najraje z navedbo cene in znamke, na ogl. oddelek 'Slov. poročevalca' pod 'Prvovrsten fotoapar.' 19.394.6

POIZVEDBE

FRANCIŠKO KLEMENC, obveščeval. Gub. Svevo brigade, II. odd. II. batalj. padel pri Žužemberku. Prosim tov. ki vedo za njegov grob, naj to sporoče očetu Antonu Klemencu, Cromeljev št. 153. 19.341.15

VNAJEM

MIZARSKO DELAVNICO z orodjem, vzajem v našem najdražje na Gorjanskem ali tudi v Ljubljani. Ponudbe na področju 'Slov. poroč.' v Kranju pod 'Mizarska delavnica'. 19.204.9

POSESTI

STAVBNO PARCELO prodam za vsako ceno, ker nujno potrebujem denar. Cenjena na 70.000 din. Naslov v oglasu. 'Slov. poroč.' 19.529.8

OGLASE (VOŠČILA) za božično in novoletno številko 'SLOVENSKEGA POROČEVALCA' sprejema oglasni oddelek izključno do 20. t. m.

PARCELO pri tramvajski postaji prodam za din. 70.000. - Ponudbe na ogl. odd. 'Sloven. poročevalca' pod 'Inozemski'. 19.493.3

R A Z N O

KOKOŠ, štajerka, čopka, se je izgubila. Oddati v Čebelari, Tyrševa cesta št. 23. 19.466.14

POIZVEDBE

FRANCIŠKO KLEMENC, obveščeval. Gub. Svevo brigade, II. odd. II. batalj. padel pri Žužemberku. Prosim tov. ki vedo za njegov grob, naj to sporoče očetu Antonu Klemencu, Cromeljev št. 153. 19.341.15

VNAJEM

MIZARSKO DELAVNICO z orodjem, vzajem v našem najdražje na Gorjanskem ali tudi v Ljubljani. Ponudbe na področju 'Slov. poroč.' v Kranju pod 'Mizarska delavnica'. 19.204.9

POSESTI

STAVBNO PARCELO prodam za vsako ceno, ker nujno potrebujem denar. Cenjena na 70.000 din. Naslov v oglasu. 'Slov. poroč.' 19.529.8

PROSIM LEPO, kdor ve za grob in obožnišne smrti v oktobru 1943 v kočevskem okraju ustrelnega Stanika Hočevarja iz Sodražice, naj sporoči, obnem tudi svoj naslov Zofki Hočevar, Globel, Sodražica. 19.436.15

R A Z N O

KOKOŠ, štajerka, čopka, se je izgubila. Oddati v Čebelari, Tyrševa cesta št. 23. 19.466.14

POIZVEDBE

FRANCIŠKO KLEMENC, obveščeval. Gub. Svevo brigade, II. odd. II. batalj. padel pri Žužemberku. Prosim tov. ki vedo za njegov grob, naj to sporoče očetu Antonu Klemencu, Cromeljev št. 153. 19.341.15

VNAJEM

MIZARSKO DELAVNICO z orodjem, vzajem v našem najdražje na Gorjanskem ali tudi v Ljubljani. Ponudbe na področju 'Slov. poroč.' v Kranju pod 'Mizarska delavnica'. 19.204.9

POSESTI

STAVBNO PARCELO prodam za vsako ceno, ker nujno potrebujem denar. Cenjena na 70.000 din. Naslov v oglasu. 'Slov. poroč.' 19.529.8

POIZVEDBE

FRANCIŠKO KLEMENC, obveščeval. Gub. Svevo brigade, II. odd. II. batalj. padel pri Žužemberku. Prosim tov. ki vedo za njegov grob, naj to sporoče očetu Antonu Klemencu, Cromeljev št. 153. 19.341.15

VNAJEM

MIZARSKO DELAVNICO z orodjem, vzajem v našem najdražje na Gorjanskem ali tudi v Ljubljani. Ponudbe na področju 'Slov. poroč.' v Kranju pod 'Mizarska delavnica'. 19.204.9

POSESTI

STAVBNO PARCELO prodam za vsako ceno, ker nujno potrebujem denar. Cenjena na 70.000 din. Naslov v oglasu. 'Slov. poroč.' 19.529.8

POIZVEDBE

FRANCIŠKO KLEMENC, obveščeval. Gub. Svevo brigade, II. odd. II. batalj. padel pri Žužemberku. Prosim tov. ki vedo za njegov grob, naj to sporoče očetu Antonu Klemencu, Cromeljev št. 153. 19.341.15

VNAJEM

MIZARSKO DELAVNICO z orodjem, vzajem v našem najdražje na Gorjanskem ali tudi v Ljubljani. Ponudbe na področju 'Slov. poroč.' v Kranju pod 'Mizarska delavnica'. 19.204.9

POSESTI

STAVBNO PARCELO prodam za vsako ceno, ker nujno potrebujem denar. Cenjena na 70.000 din. Naslov v oglasu. 'Slov. poroč.' 19.529.8

FRANČIŠKE ŽOLNIR v 60. letu starosti. Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo dopoldne ob 10. iz hiše žalosti v Šoštanj na pokopališču k Sv. Mihaelu. Maša zadušnica se bo brala v nedeljo v cerkvi sv. Mihaela v Šoštanju. ŠOŠTANJ 13. decembra 1945.